

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta ekonomicko – správní

HOSPODAŘENÍ KOMERČNÍCH POJIŠŤOVEN V ČR

DIPLOMOVÁ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Jana Fojtová

VEDOUCÍ PRÁCE: Ing. Liběna Černohorská, Ph.D.

2009

UNIVERSITY OF PARDUBICE

Faculty of economy and administration

ECONOMY OF COMMERCIAL INSURANCE COMPANIES

THESIS

AUTHOR: Jana Fojtová

SUPERVISOR: Ing. Liběna Černohorská, Ph.D.

2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/200 Sb., autorský zákon, zejména skutečnosti, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněná od mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

SOUHRN

Tato práce se zabývá hospodařením komerčních pojišťoven České pojišťovny a Allianz pojišťovny. Pro hodnocení hospodaření je využita finanční analýza vybraných ekonomických ukazatelů. Jednotlivé subjekty jsou představeny v samostatných kapitolách, aby se s nimi čtenář seznámil. V teoretické části je vymezen význam a metody finanční analýzy. Navazující část této diplomové práce je věnována odhadu vývoje českého a evropského pojistného trhu a využití finančních ukazatelů pro zvolenou pojišťovnu. V poslední části je komparace zjištěných výsledků těchto dvou pojišťoven.

SUMMARY

My thesis is concerned with the economy of insurance companies: Česká pojišťovna and Allianz pojišťovna. For the evaluation of their economy, the financial analysis of chosen economic indicators is used. Particular subjects are introduced in separate chapters in purpose to familiarize a reader with them. In the theoretical part there are defined purpose and methods of financial analysis. The consequential part of this thesis is devoted to the estimation of Czech and European insurance market trends and the utilisation of financial indicators for chosen insurance company. In the last part there is a comparison of the ascertained results of these two insurance companies.

SEZNAM TABULEK	14
SEZNAM OBRÁZKŮ	15
ÚVOD	16
1 CHARAKTERISTIKA A VÝZNAM KOMERČNÍHO POJIŠTĚNÍ	17
1.1 HISTORIE POJIŠTĚNÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ	17
1.1.1 Československé a české pojišťovnictví	19
1.2 DRUHY POJIŠŤOVEN	20
1.3 KLASIFIKACE POJIŠTĚNÍ	22
2 FINANČNÍ ANALÝZA EKONOMICKÝCH UKAZATELŮ	26
2.1 ZDROJE DAT NA FINANČNÍ ANALÝZU	26
2.2 UŽIVATELE FINANČNÍ ANALÝZY	27
2.3 METODY FINANČNÍ ANALÝZY	28
2.3.1 Analýza absolutních ukazatelů	28
2.3.2 Analýza rozdílových ukazatelů	29
2.3.3 Analýza poměrových ukazatelů	30
2.3.4 Analýza soustav ukazatelů	35
2.3.5 Vyšší metody finanční analýzy	35
2.4 SPECIFIKA FINANČNÍ ANALÝZY V POJIŠŤOVNICTVÍ	36
3 HLAVNÍ PŘÍČINY OVLIVŇUJÍCÍ HOSPODAŘENÍ POJIŠŤOVEN	38
3.1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ HOSPODAŘENÍ POJIŠŤOVEN	40
4 BUDOUCÍ NÁSTIN VÝVOJE EVROPSKÉHO POJISTNÉHO TRHU	43
4.1 POJISTNÝ TRH V ČESKÉ REPUBLICE	43
4.2 EVROPSKÝ POJISTNÝ TRH	46
4.3 BUDOUCÍ VÝVOJ EVROPSKÉHO POJISTNÉHO TRHU	48
5 KOMPARACE HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH POJIŠŤOVEN V ČR	51
5.1 CHARAKTERISTIKA ČESKÉ POJIŠŤOVNY	51
5.1.1 Postavení České pojišťovny na trhu a její cíle	51
5.1.2 Horizontální a vertikální analýza České pojišťovny	52
5.1.3 Poměrové ukazatele České pojišťovny	55
5.1.4 Specifické ukazatele České pojišťovny	58
5.2 CHARAKTERISTIKA ALLIANZ POJIŠŤOVNY	60
5.2.1 Postavení pojišťovny Allianz na trhu a její cíle	60
5.2.2 Horizontální a vertikální analýza pojišťovny Allianz	61
5.2.3 Specifické ukazatele pro Allianz pojišťovnu	62
5.2 KOMPARACE VYBRANÝCH UKAZATELŮ POJIŠŤOVEN	64
ZÁVĚR	70
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
SEZNAM PŘÍLOH	74

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Chronologicky řazené významné mezníky vývoje českého pojišťovníctví.....	19
Tabulka 2 Struktura trhu podle zaměření pojišťoven v letech 2004 - 2009.....	21
Tabulka 3 Stupeň likvidity	32
Tabulka 4 Podíl životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném.....	47
Tabulka 5 Pojištěnost v jednotlivých oblastech světa dle předepsaného pojistného	47
Tabulka 6 Předpokládaný růst HDP v zemích severovýchodní Evropy	49
Tabulka 7 Vertikální a horizontální analýza výkazu zisků a ztrát České pojišťovny v mld.Kč	52
Tabulka 8 Ukazatel zadluženosti v České pojišťovně.....	55
Tabulka 9 Ukazatele likvidity v České pojišťovně	55
Tabulka 10 Ukazatel rychlosti obratu České pojišťovny	56
Tabulka 11 Ukazatele doby obratu (ve dnech) České pojišťovny	56
Tabulka 12 Ukazatele rentability České pojišťovny	56
Tabulka 13 Rentabilita nákladů České pojišťovny	57
Tabulka 14 Ukazatel tržní hodnoty České pojišťovny	57
Tabulka 15 Přehled vývoje zisku na akcii v Kč v České pojišťovně.....	57
Tabulka 16 Ukazatele specifické pro pojišťovny – Česká pojišťovna.....	58
Tabulka 17 Poměr vyřízených pojistných událostí a uzavřených smluv v České pojišťovně	59
Tabulka 18 Poměr vyplaceného plnění k předepsanému pojistnému České pojišťovny	59
Tabulka 19 Vertikální a horizontální analýza výkazu zisků a ztrát Allianz pojišťovny v mld.Kč .	62
Tabulka 20 Ukazatele specifické pro pojišťovny – Allianz pojišťovna.....	63
Tabulka 21 Poměr vyplaceného plnění k hrubému předepsanému pojistnému u Allianz	63
Tabulka 22 Ukazatel zadluženosti v České pojišťovně a Allianz pojišťovně.....	64
Tabulka 23 Ukazatele rentability v České pojišťovně a Allianz pojišťovně.....	65
Tabulka 24 Poměr mezi vyplaceným pojistným plněním a hrubým předepsaným pojistným	67

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Hrubé předepsané pojistné v České republice v mil. Kč	44
Obrázek 2 Podíl předepsaného pojistného na HDP v České republice (v %).....	45
Obrázek 3 Podíl životního a neživotního pojištění na předepsaném pojistném v ČR	45
Obrázek 4 Vývoj pojistného v České pojišťovně (v mld. Kč).....	61
Obrázek 5 Vývoj pojistného pojišťovny Allianz (v mld. Kč).....	61
Obrázek 6 Vyplacené plnění v České pojišťovně (v mld. Kč).....	62
Obrázek 7 Vyplacené plnění v pojišťovně Allianz (v mld. Kč).....	62
Obrázek 8 Produktivita práce zaměstnanců v České a Allianz pojišťovně.....	68
Obrázek 9 Procentní růst resp. pokles počtu uzavřených smluv v České a Allianz pojišťovně	69

ÚVOD

Pojišťovnictví patří mezi významné a dynamicky se rozvíjející odvětví každé tržní ekonomiky. V každé zemi podniká několik desítek subjektů, které se zabývají pojištěním. V České republice se trh s pojištěním neustále rozvíjí.

Cílem diplomové práce je komparace výsledků hospodaření dvou pojišťoven s využitím vybraných ekonomických ukazatelů a ukázat, že hodnoty některých ukazatelů se odlišují od hodnot běžných pro výrobní podniky. Největší pojišťovnou na českém pojistném trhu je Česká pojišťovna, jejíž finanční analýza je předmětem diplomové práce. Komparace je provedena s pojišťovnou Allianz, která na trhu působí již od roku 1993 a na českém pojistném trhu zaujímá třetí pozici ohledně hrubého předepsaného pojistného.

První kapitola nás seznámí s významem a charakteristikou komerčního pojištění, včetně pohledu do historie českého pojišťovnictví, dále se zde můžeme něco dozvědět o členění a klasifikaci jednotlivých druhů pojištění, které umožňují lepší orientaci v pojistných produktech, pojistných odvětvích a jednotlivých pojištěních.

Následující podkapitola přibližuje finanční analýzu z teoretického pohledu. Mimo poměrových ukazatelů, horizontální a vertikální analýzy jsou v této kapitole zmíněné specifické ukazatele, které jsou důležité pro porovnání úspěšnosti a rozvoje jednotlivých pojišťoven. Na základě těchto ukazatelů je možno provádět porovnání i s ostatními pojišťovnami ve vyspělých ekonomikách.

Na předchozí část navazuje tematický okruh s názvem vnitřní a vnější faktory, které velkou měrou ovlivňují hospodaření komerčních pojišťoven.

Čtvrtá kapitola se zabývá evropským pojistným trhem, předpokládaným vývojem a zkoumáním vlivu celosvětové ekonomické krize na evropské pojišťovnictví.

Začátek aplikační části přibližuje jednotlivé pojišťovny a ukazuje jejich stručné charakteristiky a postavení na trhu. Zabývá se praktickou částí finanční analýzy, která ukazuje, jak si stojí Česká pojišťovna a pojišťovna Allianz na českém pojistném trhu. Dále pak komparace hospodaření vybraných pojišťoven má čtenáři nastítnit postavení dvou největších pojišťoven v České republice z pohledu ukazatelů důležitých pro externí uživatele a zájemce a také s ohledem na ukazatele, které sledují pojišťovny samy pro své interní potřeby.

1 CHARAKTERISTIKA A VÝZNAM KOMERČNÍHO POJIŠTĚNÍ

Historicky ověřeným a v tržním prostředí mimořádně důležitým osvědčeným nástrojem eliminace negativních finančních důsledků nahodilosti je pojištění. Nelze opomenout fakt, že rozsah velkých katastrof dnešní doby naráží na bariéru komerčního pojištění, které je založeno na ekvivalenci příjmů a výdajů, což vyvolává potřebu hledání alternativních forem diverzifikace finančních důsledků nahodilostí.¹

Komerční pojišťovnictví v tržní ekonomice je chápáno jako nevýrobní odvětví, které je zaměřeno na pojistnou ochranu a tvorbu pojistných rezerv, jejich správu, zhodnocení a užití.

Je součástí finanční a úvěrové soustavy a speciálním odvětvím peněžních služeb, které poskytují občanům, podnikatelům a společnostem. Pojišťovny vykonávají pojistnou ochranu a pojistné operace ve prospěch příslušných klientů.²

Význam komerčního pojištění³

- stabilizace ekonomické úrovně ekonomických subjektů (jednotlivců i podnikatelských subjektů, zprostředkovaně potom i státu)
- ovlivňování fungování tržní ekonomiky zásluhou krytí ztrát v případě realizace nahodilých událostí z pojistných plnění
- uplatnění odpovědnosti ekonomických subjektů za svoji finanční stabilitu i sociální situaci
- makroekonomický význam komerčního pojištění v souvislosti s tvorbou a investováním technických rezerv pojišťoven

1.1 Historie pojištění a pojišťovnictví

Počátky pojištění a pojišťovnictví lze najít již kolem roku 2 000 před naším letopočtem, neboť s rodící se kulturní lidskou společností vzniká snaha odstranit či alespoň zmírnit finanční následky způsobené nepříznivými nahodilými událostmi. Pojištění z doby minulé nelze přesně srovnávat s pojištěním, které je dnes nabízeno na současném pojistném trhu, ačkoliv podstata a účel je podobný našemu dnešnímu pojištění.

Pojištění se tedy sjednávalo na bázi „vzájemnostního pojištění“. Šlo o různé vzájemné „pojišťovací“ spolky, které sdružovaly finanční prostředky, jež kryly alespoň zčásti následky vzniklých nahodilých událostí jednotlivých členů za podmínek, které „stanovy“ těchto spolků určovaly. Takovéto pojištění

---

¹ Majtánová, A., Daňhel, J., Kafková, E.: Pojišťovnictvo, Teorie a praxe. Ekopress, Praha 2006, s. 15.

² Čejková, V.: Pojistný trh. Grada Publishing, Havlíčkův Brod 2002, s. 39.

³ Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví. Ekopress, Praha 2005, s. 29.

nebylo prováděno na komerční bázi, bylo určeno pouze pro menšinové, uzavřené skupiny – tzv. cechy a s ohledem na jejich vzájemnostní charakter nebylo ani možné jednoznačně určit osobu pojistníku a pojištěného.⁴

U těchto prvních pojištění lze vymezit následující rysy⁵:

- pojištění bylo soustředěno v uzavřených skupinách
- pojištění zahrnovalo druhořadou část obyvatelstva, především řemeslníky, kupce, ale ne obyvatelstvo zabývající se zemědělstvím, které svým počtem v té době převažovalo
- při pojištění nebyl důsledně oddělen pojistitel a pojistník
- pojištění mělo převážně vzájemnostní charakter, i když můžeme pozorovat některé prvky komerčního pojištění

Prvky komerčního pojištění, tedy pojištění založené na stejné bázi jako jej známe v dnešní podobě, začalo s rozvojem námořní dopravy ve starověkém Středomoří a s tím související přepravou zboží. V této době se používala tzv. námořní půjčka, což byla kombinace pojištění a úvěru. Obchodník si vzal námořní půjčku v hodnotě přepravovaného zboží, pokud loď s nákladem došla do místa určení, obchodník vrátil vypůjčenou částku s vysokými úroky (až 36 %), v případě že zboží nebylo dopraveno, obchodník půjčku nevracel.

V polovině 18. století došlo k tzv. institucionalizaci pojištění, které bylo spojeno s prvním zakládáním pojišťoven. Tyto pojišťovny působily ve formě vzájemných pojišťoven a nabízely četná pojištění a pojistné produkty. Hlavními pojistnými odvětvími byla pojištění požární, pojištění životní (krytí rizik úmrtí) a pojištění zboží.

Počátkem 19. století dochází k regulárnímu rozvoji pojištění na komerční bázi. Pojištění se stává předmětem podnikání, jsou zakládány akciové společnosti, rozšiřují se vědecké podklady pro pojištění, jako je pojistná matematika, teorie pravděpodobnosti, první demografické výpočty. Pojištění se prosazuje v širších vrstvách obyvatelstva. Dochází k provázání různých druhů pojištění, i když dominantní postavení stále drží pojištění námořní, životní, a požární.

S rozvojem hospodářství a monopolizace dochází v 19. století ke státním zásahům a regulaci komerčního pojištění. K regulaci komerčního pojištění existuje mnoho nástrojů⁶:

---

⁴ Hradec, M., Zárybnická, J., Křivohlávek, V.: Pojištění a pojišťovnictví. VŠE, Praha 2007, s. 15.

⁵ Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví. Ekopress, Praha 2005, s. 20.

⁶ Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví. Ekopress, Praha 2005, s. 20-23.

- uplatňují tzv. koncesní princip, k založení nových pojišťovacích institucí je třeba schválení státního orgánu
- zavádějí povinnost tvorby tzv. zabezpečovacích fondů pojišťovacími institucemi,
- provádějí materiální dohled, kontrolují hospodaření pojišťoven na základě výkazu o jejich činnosti
- sledují úrokové míry užívané při kalkulaci tarifu pojistného
- regulují nástroje pro investování pojišťoven
- užívají tzv. kvótování aktiv, stanovují kvóty pro jednotlivé způsoby uložení aktiv pojišťoven

1.1.1 Československé a české pojišťovnictví

První zmínky o pojišťovnictví se v Čechách datuje od konce 17. století. Vzniklo v souvislosti eliminováním škod na majetku. V roce 1699 zavedl Jan Kryštof Bořek povinné požární pojištění budov, v každém městě byl vytvořen požární fond, který schraňoval příspěvky od občanů. Avšak skutečné české komerční pojišťovnictví lze nalézt v roce 1827, kdy byla v Praze založena První česká vzájemná pojišťovna. Tato pojišťovna začala provozovat požární pojištění nemovitostí, od roku 1864 pak pojištění movitostí a krupobitní pojištění a od roku 1909 i životní pojištění a další produkty.

Během válečného období (1914 – 1918) se podařilo díky odbornosti a politické prozíravosti představitelů pojišťovnictví uchránit prostředky klientů. Po vzniku samostatné Československé republiky došlo k založení nových českých pojišťoven, na trhu kromě tuzemských pojišťoven působily i zahraniční pojišťovny.

Do roku 1945 v Československu působilo více než 700 pojišťoven, ale tyto pojišťovny byly dekretem znárodněny a od roku 1947 byl počet omezen na pět. V roce 1968 v souvislosti s federalizací byla státní pojišťovna rozdělena na Českou státní pojišťovnu a Slovenskou státní pojišťovnu.

Tabulka 1 Chronologicky řazené významné mezníky vývoje československého a českého pojišťovnictví

	Počátky pojišťovnictví v českých zemích
1699	Návrh Jana Kryštofa Bořka na zavedení obligatorního požárního pojištění
1777	Založení Pojišťovny proti škodám z ohně na polních zásobách, nábytku, náradí a dobytku v Brandýse nad Labem
	Vznik prvních pojišťoven
1827	Založení První české vzájemné pojišťovny v Praze
1829	Založení Moravsko-slezské vzájemné pojišťovny v Brně
	Rozvoj pojistného trhu
1850 1918	Zakládání dalších českých pojišťoven a pojišťovacích spolků
1918 1938	Etapa rozvoje pojišťoven a pojišťovacích spolků v období existence samostatné Československé republiky

	Útlum českého pojišťovnictví
1939 1945	Odchod zahraničních pojišťoven (pocházejících ze zemí, které byly ve válce s Německem)
	Znárodnění pojišťovnictví zestátněním
1945	Znárodnění celkem 733 pojišťoven, pojišťovacích spolků a zahraničních reprezentací
	Monopolizace
1946	Vytvoření pěti pojišťoven – národních podniků
1948	Monopol jedné pojišťovny
	Státní pojištění
1948 1968	Působení jedné pojišťovny
1969	Vznik České státní pojišťovny a Slovenské státní pojišťovny
	Znovuvytvoření českého pojistného trhu
1991	Demonopolizace českého pojistného trhu (zákon č. 185/1991 Sb. o pojišťovnictví
2000	Od 1. 1. 2000 je zákonem č. 168/1999 Sb. upraveno pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla jako povinně smluvní
2002	42 pojišťoven s licencí Ministerstva financí na českém pojistném trhu k 31. 12. 2002
2006	49 pojišťoven s licencí Ministerstva financí na českém pojistném trhu k 31. 12. 2006

Zdroj: Hradec, J. Pojištění a Pojišťovnictví str. 19

V roce 1991 vznikl zákon o pojišťovnictví, kterým byly vytvořeny podmínky pro zrušení monopolu dřívější České státní pojišťovny a který přispěl ke vzniku nových pojišťoven. Došlo k obnově pojistného trhu a k obnově existence regulačního státního orgánu. V průběhu devadesátých let dvacátého století se situace v oblasti pojišťovnictví významně měnila, z důvodu změny obecných ekonomických podmínek, legislativních změn, zejména přizpůsobování se podmínkám Evropské Unie. Tabulka č. 1 ukazuje vývoj československého a českého pojišťovnictví.

1.2 Druhy pojišťoven

Pojišťovna je právnická osoba, které bylo Ministerstvem financí uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti. Pojišťovací činností se rozumí uzavírání pojistných smluv pojišťovnou, správa pojištění a poskytování plnění z pojistných smluv. Součástí pojišťovací činnosti je nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy pojišťovny, uzavírání smluv pojišťovnou se zajišťovny o zajištění závazků pojišťovny vyplývajících z jí uzavřených smluv a činnost směřující k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků.⁷

Z hlediska zaměření činnosti se pojišťovny člení na:

- pojišťovny **univerzální**, které pojišťují v podstatě všechny druhy rizik a mohou provozovat i zajištění,

⁷ Sekerka, B., Teplá, L.: Peněžnictví II. Univerzita Pardubice, Pardubice 2004, s. 45.

- pojišťovny **životní**, které se zabývají provozováním životních druhů pojištění
- pojišťovny **neživotní**, které se zabývají provozováním neživotních druhů pojištění
- pojišťovny **specializované**, což jsou pojišťovny specializující se na určitý druh nebo odvětví pojištění, na pojišťování určitých rizik, na některé skupiny pojištěných (například pojištění právní ochrany, úvěrové pojištění)
- pojišťovny **kaptivní**⁸, kdy velké společnosti s přiměřeně rozloženým rizikem mohou vytvářet kaptivní pojišťovny jako dceřiné společnosti, jejichž účelem je realizovat pojištění a pojišťování pro mateřskou společnost, případně později se kaptivní pojišťovna v oblasti pojišťovací činnosti otvírá i další klientele.

Tabulka 2 Struktura trhu podle zaměření pojišťoven v letech 2004 - 2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet tuzemských pojišťoven	33	33	33	34	37	37
z toho:						
neživotní	15	15	15			
životní	2	33	3			
smíšené	16	15	15			
Počet poboček pojišťoven z EU a třetích států	7	12	16	18	18	18
z toho:						
neživotní	6	8	11			
životní	1	2	3			
smíšené	0	2	2			
Počet pojišťoven celkem	40	45	49	52	55	55
z toho:						
neživotní	21	23	26			
životní	3	5	6			
smíšené	16	17	17			

Zdroj: Výroční zpráva ČNB (2004 – 2008)

⁸ Martinovičová, D. :Pojišťovnictví. Vysoké učení technické v Brně, Brno 2006, s 12.

Z hlediska právní formy členíme pojišťovny na:

- státní pojišťovny - jsou zřizovány státem nebo státními orgány, nad výsledky hospodaření bdí stát. Nejčastěji kryjí ta rizika, která nejsou pro akciové společnosti dostatečně atraktivní nebo stát má zájem podporovat určitou oblast podnikání prostřednictvím podpory pojištění. Výhodou jsou státní záruky, negativem vyšší náklady správní režie.
- vzájemné (družstevní) pojišťovny – pojišťovny, pro něž je charakteristická vzájemná pomoc při krytí rizika. Vychází se z toho, že škoda, která se stane jednomu členu společenství je nesena ostatními, kterým se nestala.
- akciové pojišťovny – základní kapitál je tvořen vklady akcionářů, které jsou rozvržené na určitý počet podílů Akciová společnost je převažující právní forma pojišťoven v tržní ekonomice. Má tyto charakteristické rysy:⁹
  - existuje určitý počet vlastníků – akcionářů,
  - vlastnictví podniku je obvykle odděleno od vlastního řízení,
  - cílem podnikání je dosažení zisku,
  - akciová společnost musí stanovit pojistné tak, aby po uhrazení pojistného plnění zůstal společnosti přebytek,
  - podíl na zisku (výnosy z vložených prostředků) se vyplácí akcionářům v podobě dividend
  - výsledky hospodaření nesou akcionáři

Z hlediska druhy pojišťoven z hlediska zaměření:

- komerční
- sociální

1.3 Klasifikace pojištění

Současný pojistný trh nabízí a realizuje nepřehledné množství pojištění, které je zapotřebí třídit, rozdělovat a klasifikovat podle různých kritérií. Klasifikace a třídění umožňují lepší orientaci v pojistných produktech, pojistných odvětvích a jednotlivých pojištěních. V následujícím textu jsou uvedeny nejpoužívanější.

Klasifikace pojištění z hlediska způsobu financování

Z hlediska způsobu financování se pojištění člení na dva systémy:

- a) pojištění **sociální** – zabezpečuje úhradu tzv. sociálních rizik v rozsahu daném rozhodnutím státu, jde o úhradu dávek pro případ pracovní neschopnosti, která může být dočasná (pak se

---

⁹ Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví. Ekopress, Praha 2005, s. 147.

jedná o nemocenské pojištění) nebo trvalá v důsledku věku či invalidity (pak se jedná o sociální důchodové pojištění garantované státem či penzijní pojištění organizované obvykle prostřednictvím penzijních fondů¹⁰).

- b) pojištění **komerční (soukromé)** – zabezpečuje krytí rizik ekonomických subjektů v návaznosti na jejich rozhodnutí a potřeby

Klasifikace pojištění podle formy vzniku pojištění

Pojištění může vznikat v několika formách jako:

a) smluvní pojištění

- **dobrovolné** – smluvní dobrovolné pojištění je pojistný vztah vznikající dobrovolně, na základě vlastního projevu vůle určitého subjektu zabezpečit se pojištěním. Pojistná smlouva se sjednává mezi pojištěným a pojišťovnou, resp. pojistníkem a pojistitelem v závislosti na rozhodnutí pojistníka. Patří mezi nejstarší a nejobvyklejší způsoby vzniku pojistného právního vztahu.
- **povinné** – smluvní povinné pojištění je pojistný vztah, který je dán právním předpisem. Právní předpis stanovuje činnosti, pro které je povinnost občanů sjednat si s pojišťovnou pojistnou smlouvu. Není-li pojistná smlouva na pojistné riziko uzavřena, nepovolá příslušný státní orgán výkon této činnosti. V praxi se jedná o výkon lovecké či myslivecké činnosti, provoz vozidel, provoz civilní letecké dopravy apod. Dále pak toto povinné pojištění se týká činnosti lékařů, auditorů, daňových poradců, pojišťovacích zprostředkovatelů a podobně.

- b) **zákonné pojištění** – povinnost pojištění pro příslušné subjekty vyplývá ze zákona, není tedy zapotřebí uzavírat pojistnou smlouvu. Právní předpis určuje všechny náležitosti pojistného vztahu včetně pojišťovny, která pojištění vykonává, výši pojistného, pojistné podmínky a podobně.

Klasifikace komerčního pojištění podle způsobu tvorby rezerv¹¹

Podle způsobu rezerv se rozlišují

- a) **pojištění riziková** – jedná se o pojištění, ve kterém platí podmíněná návratnost finančních prostředků daná vznikem pojistné události. Veškerá pojištění, ve kterých pojistitel neví

¹⁰ Cipra, T.: Pojistná matematika. Ekopress, Praha 2006, s. 19.

¹¹ Tato klasifikace se používá v České republice podle zákona č. 409/2004 Sb., o pojišťovnictví

jednoznačně, jestli pojistná událost¹² vznikne nebo ne, jestli bude poskytovat pojistné plnění a v jaké výši. Jestliže k pojistné události nedojde během trvání pojištění, pojišťovna neposkytuje pojistné plnění. Zahrnuty jsou všechna pojištění majetku, odpovědnosti za škodu, úrazu, léčebných výloh aj. Pojistná rezerva se stanoví podle rozsahu pojištěného rizika a pravděpodobnosti vzniku pojistných událostí a také podle rozsahu způsobených škod.

- b) **pojištění rezervotvorná** – jedná se o pojištění, ve kterých se vytváří vždy pojistná rezerva na pojistné události. V těchto pojištěních se pojistné plnění vyplatí (až na určité výjimky) vždy. Je to hlavně pojištění osob (životní a důchodové), kde se vyplatí pojistné plnění při dožití se konce pojistného období nebo při úmrtí po dobu platnosti pojištění.

Klasifikace komerčního pojištění z hlediska předmětu pojištění¹³

Komerční pojištění lze členit na odvětví pojištění, a to podle různých hledisek. Vedle členění na pojištění riziková a rezervotvorná, také například z hlediska předmětu pojištění. Podle této klasifikace se rozlišuje:

- a) **pojištění majetku** – pojištění majetku pro případ realizace rizik poškození, zničení, ztráty a odcizení nebo jiných škod, které na něm vzniknou. Pojištění majetku zahrnuje krytí celou škálu rizik, které lze rozdělit podle jejich důsledků na:
- rizika, při jejich realizaci dochází ke vzniku přímých věcných škod,
  - rizika, při jejichž realizaci dochází ke vzniku finančních ztrát.
- b) **pojištění osob** – pojištění fyzické osoby pro případ jejího tělesného poškození, smrti, dožití určitého věku nebo pro případ jiné pojistné události související se životem osob.
- c) **pojištění odpovědnosti za škodu** – pojištění odpovědnosti za škodu vzniklou na životě a zdraví nebo na věci, případně odpovědnosti za jinou majetkovou škodu.

Klasifikace komerčního pojištění podle druhu krytí rizik

Jednotlivá pojistná odvětví se dále člení na druhy pojištění (jednotlivé druhy pojištění kryjí určité druhy rizik). Základním členěním komerčního pojištění je členění podle druhu krytých rizik na:

- a) **pojištění životní** – (life insurance) životní pojištění zahrnuje krytí rizik ohrožujících životy lidí. Výše pojistného plnění není dána velikostí škod, jak tomu bývá u neživotního pojištění, neboť škodu lze jen těžko ohodnotit, výše pojistného plnění je dána velikostí pojistné částky, kterou pojistník sjednal, a tato výše pojistné částky má podle jeho představ pokrýt příslušné

---

¹² Pojistná událost je nahodilá skutečnost blíže určená v pojistné smlouvě, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění. - Clpra

¹³ Tato klasifikace se používá v České republice podle občanského zákoníku

riziko. Pojistné smlouvy jsou sjednávány obecně na delší dobu, což představuje jeden z podstatných rozdílů při srovnání s neživotním pojištěním. Dle zákona o pojišťovnictví se životní pojištění člení na odvětví uvedené v tabulce 3.

b) pojištění neživotní - (nonlife insurance) neživotní pojištění zahrnuje krytí rizik neživotního charakteru, a to rizika ohrožující zdraví a životy osob (úraz, nemoc, invalidita), rizika vyvolávající přímě věcné škody (živelní rizika, odcizení, vandalství, strojní rizika apod.), rizika vyvolávající finanční ztráty (přerušeni provozu neboli šomážní rizika, úvěrová rizika, rizika finančních ztrát, odpovědnostní rizika atd.). Jestliže pro životní pojištění jsou typické dlouhodobější pojistné smlouvy, uzavírají se smlouvy neživotního pojištění na kratší pojistné doby (i na jeden rok) s případným (automatickým) prodlužováním.

V příloze č. 1 a 2 je uvedeno členění životního a neživotního pojištění podle české úpravy zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví.

2 FINANČNÍ ANALÝZA EKONOMICKÝCH UKAZATELŮ

Finanční situace patří ke klíčovým charakteristikám postavení podniku na trhu. V tržní ekonomice má výrazný vliv na tvorbu podnikového image s výraznými vnějšími a vnitřními souvislostmi.¹⁴

Hlavním úkolem je vysvětlení obsahu účetní závěrky pro potřeby různých zájemců, zjistit souvislosti vykazovaných údajů a určit, zda je podnik spravován podle zásad racionálního podnikání.

Finanční analýza v užším pojetí spočívá v hodnocení stavu a minulého vývoje finanční podniku na základě rozboru účetních výkazů. Této analýze se také říká ex post. Při ex post analýze se usiluje o vysvětlení současné finančně-ekonomické situace podniku pohledem do minulosti, retrospektivy, kde hledáme příčiny. Toto umožňuje pochopit současnost a pro budoucnost můžeme formulovat různé opatření. Dosažené výsledky však už nelze změnit, už se realizovali.

Finanční analýza v širším pojetí, ex ante, má za úlohu predikovat vývoj podnikových financí, prognózovat budoucí finanční způsobilost podniku.

Finanční analýza jako východisko finančního rozhodování plní svoji úlohu nejen ve výrobních podnicích, ale ve všech organizacích a institucích, které vstupují do vztahu s finančním trhem (banky, pojišťovny, spořitelny, investoři apod.

2.1 Zdroje dat na finanční analýzu

Základním informačním zdrojem potřebných pro finanční analýzu jsou účetní výkazy, jejichž hlavní funkcí je zachycení finančního hospodaření podniku:

- **rozvaha** – představuje účetní výkaz, který synteticky vyjadřuje stav majetku a finanční zdroje jeho krytí ve zkoumaném období. Obsahuje stavové veličiny k určitému momentu, a proto je vhodné vykazovat je za předcházející období, což umožňuje vidět změny na straně aktiv a pasiv.
- **výkaz zisků a ztrát** – poskytuje obraz o faktorech, které měli vliv na tvorbu hospodářského výsledku za dané účetní období. Hospodářský výsledek se vyjadřuje v požadované struktuře, tedy členění na běžný, finanční a mimořádný, získaný součet představuje hospodářský výsledek.
- **cash flow** - přehled o peněžních tocích umožňuje analyzovat tvorbu a použití hotovosti. Sestavením výkazu o pohybu peněžních prostředků zjistíme finanční situaci a likviditu, resp. schopnost firmy uhradit svoje závazky.

---

¹⁴ Majtánová, A., Daňhel, J., Kafková, E.:Pojišťovnictvo, Teorie a praxe. Ekopress, Praha 2006, s. 236.

Tyto výkazy jsou nevyhnutelně potřebné a bez nich by nebylo možno finanční analýzu provést. Vedle těchto účetních výkazů je potřeba začlenit do finanční analýzy i další doplňková data¹⁵.

Finanční zdroje informací

- účetní výkazy finančního účetnictví a výroční zprávy
- vnitropodnikové účetní výkazy
- předpovědi finančních analytiků a managementu podniku
- burzovní zpravodajství
- kurzovní lístky
- mediální ekonomické zpravodajství

Kvantifikované nefinanční informace

- podniková statistika a další podniková evidence
- interní směrnice
- oficiální ekonomické statistiky

Nekvantifikované informace

- zprávy vedoucích pracovníků a auditorů
- komentáře manažerů
- komentáře odborného tisku
- nezávislá hodnocení a prognózy

2.2 Uživatelé finanční analýzy

Data získané z finanční analýzy podniku slouží širšímu spektru uživatelů než je „jenom“ management podniku. Mezi nejvýznamnější uživatele finanční analýzy patří¹⁶:

- **management** – využívají detailní informace z účetnictví, a tím mohou odhalovat silné a slabé stránky podniku, a přizpůsobovat podnikatelský záměr a celkové chování podniku.
- **investoři** – sledují dvě hlediska – investiční a kontrolní. Investiční hledisko je důležité pro rozhodnutí o budoucích investicích. Kontrolní hledisko je aplikované vůči manažerům a jejich kontrole.

---

¹⁵ Sůvová, H. a kol.: Finanční analýza v řízení podniku v bance a na počítači. Bankovní institut, Praha 1999, s. 622.

¹⁶ Grunwald, R., Holečková, J.: Finanční analýza a plánování podniku. VŠE, Praha 1997, s. 197.

- **banky a jiní věřitelé** – se zajímají o podnik v případě poskytování úvěrů a při hodnocení podmínek jeho poskytnutí. Hodnotí bonitu dlužníka a také realizovatelnost investičního projektu, pokud je úvěr poskytován na investiční projekt.
- **obchodní partneři** – se zajímají o zdraví podniku, protože by mohl být narušen obchodní řetězec při možném bankrotu podniku
- **zaměstnancům** – jde o udržení a zachování pracovních míst
- **konkurenti** – se s podnikem srovnávají a snaží se být lepší
- **stát** – se zajímá o kontrolu účetnictví, daní a vytvářejí různé statistiky atd.

2.3 Metody finanční analýzy

Metody používané ve finanční analýze můžeme rozdělit na fundamentální analýzu a technickou analýzu. Existuje však nejednost při klasifikaci základních metod finanční analýzy, základní zdroje informací pro analýzu jsou upraveny Mezinárodními účetními standartami nebo direktivami Evropské unie, finanční analýza jako samotná zůstává prozatím stranou pozornosti tvůrců norem a standardů.

Fundamentální finanční analýza se zabývá vyhodnocování kvalitativních údajů o podniku, metodou analýzy je odborný odhad založený na empirických a teoretických zkušenostech analytika. Technická finanční analýza soustřeďuje kvantitativní zpracování ekonomických dat s použitím matematických, matematicko-statistických a dalších algoritmizovaných metod.

Elementárními metodami finanční analýzy se budeme zabývat v tomto členění¹⁷:

2.3.1 Analýza absolutních ukazatelů

Při určování situace podniku na základě analýzy absolutních ukazatelů jsou využívány data, která jsou obsažena přímo v účetních výkazech, tedy v rozvaze a ve výkazu zisků a ztrát. Při analýze se sledují jak změny absolutní, tak i změny procentní. Konkrétní využití absolutních ukazatelů pak lze nalézt v horizontální a vertikální analýze.

Výpočet ukazatelů:

absolutní změna = ukazatel_t - ukazatel_{t-1}

procentní změna = $\frac{\text{ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1}}{\text{ukazatel}_{t-1}} * 100$

¹⁷ Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza. ASPI, Praha 2006, s. 44.

Horizontální analýza (analýza trendů)

Horizontální analýza se zabývá porovnáváním jednotlivých položek finančních výkazů po jednotlivých řádcích v časové posloupnosti. Pro provádění této analýzy je zapotřebí mít účetní data z více než jednoho účetního období, v každém případě minimálně dvě období. Obecně platí, že delší časová řada nám poskytuje věrohodnější a přesnější výsledky. K dalším podmínkám trendové analýzy, mimo délky časové řady, patří srovnatelnost údajů v časové řadě u konkrétního analyzovaného podniku, vyloučení všech náhodných vlivů, které měly vliv na vývoj určité položky (přírodní katastrofy) a v neposlední řadě při odhadech budoucího vývoje je zapotřebí do analýzy zahrnout objektivně předpokládané změny (inlace, vývoj měnového kurzu, apod.)

Nevýhodou této analýzy je právě fakt, že tato metoda pracuje s finančními výkazy dané společnosti a nebere v potaz jiné vnější okolnosti, jako je např. inflace, které na hospodaření podniku mají také vliv.

Procentní (vertikální) analýza

Pomocí vertikální analýzy se vyjadřuje procentní podíl jednotlivých položek účetních výkazů k jediné zvolené základně položené jako 100 %. Za základnu se bere u rozvahy bilanční suma, resp. výše aktiv celkem (nebo pasiv) a u výkazu zisků a ztrát velikost celkového obrátu, tj. výnosy celkem. Tato analýza se také někdy označuje jako strukturální, neboť umožňuje prozkoumat strukturu finančních výkazů a její změny, pokud jsou k dispozici údaje za několik po sobě jdoucích období. Podmínkou této metody je porovnatelnost subjektů, mělo by jít o podniky podnikající ve stejném odvětví. Podniky podnikající v různých oborech mají odlišnou strukturu majetku, zdrojů, nákladů apod.

Výhodou procentní analýzy je možnost porovnávání libovolně velkých subjektů, protože metoda operuje s procentami a ne s absolutními čísly. Další výhodou je nezávislost na externích podmínkách, což umožňuje objektivnější srovnávání výsledků a vývojových trendů jednotlivých období.

2.3.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Ve finanční analýze pojem „fond“ neznamená to co v účetnictví, tj. zdroj krytí aktiv, ale označují ukazatele vypočítané jako rozdíly mezi určitými položkami aktiv a pasiv. Proto se tato analýza označuje také jako analýza fondů finančních prostředků. Můžeme se též setkat s pojmem „čisté fondy“ které jsou ve smyslu aktiv očištěné od závazků na nich váznoucích. Mezi nejčastěji používané fondy ve finanční analýze patří:

- a) **čistý pracovní kapitál** – označovaný jako provozní nebo provozovací kapitál. Představuje částku volných peněžních prostředků, které zůstanou podniku k dispozici po úhradě všech běžných závazků. Vypočítá se jako rozdíl mezi oběžnými aktivy krátkodobými pasivy. Ke

stejnému výsledku se můžeme dostat jinou metodou výpočtu, tj. (dlouhodobé závazky + vlastní kapitál) – stálá aktiva.

- b) **čisté pohotové prostředky** – slouží ke sledování vývoje okamžité likvidity podniku. Jsou tvrdším ukazatelem než čistý pracovní kapitál, protože vycházejí pouze z nejlíkvnějších aktiv – pohotových peněžních prostředků. Vypočítá se jako rozdíl mezi pohotovými finančními prostředky a okamžitými splatnými závazky. Pohotové finanční prostředky zahrnují peníze v pokladně, peníze na běžných účtech, šeky, směnky, cenné papíry s krátkodobou splatností, krátkodobé vklady rychle přeměnitelné na peníze, zůstatky nevyčerpaných neúčelových úvěrů.
- c) **čistý peněžně pohledávkový fond** – představuje určitý kompromis mezi předchozími rozdílovými ukazateli a lze jej vypočítat jako rozdíl mezi oběžnými aktivy a zásoby, nelíkvními pohledávkami a krátkodobými závazky.

2.3.3 Analýza poměrových ukazatelů

Základem finanční analýzy jsou finanční poměrové ukazatele (financial ratios), které vznikají jako podíl dvou absolutních ukazatelů. Finanční poměrová analýza zkoumá strukturu podnikových aktiv, kvalitu a intenzitu jejich využívání, způsob financování, profesionálnost firmy, solventnost, likviditu a další stránky finančního života¹⁸. Finanční poměrové ukazatele mohou dát odpověď na množství otázek týkající se finanční situace, například:

- je schopná uhradit splatné závazky a transformovat aktiva na hotovost
- vytváří management z aktiv dostatečný zisk
- vyvíjí se důležité ukazatele v čase pozitivně
- dostávají akcionáři výnos odpovídající vloženým investicím

Mezi základní skupiny poměrových ukazatelů patří:

- 1) **Analýza ukazatelů zadluženosti** - Ukazatele zadluženosti informují o velikosti zadlužení podniku, kolik cizích a vlastních zdrojů využívá ke své činnosti a vypovídá o jeho schopnosti splácet úvěr. Poměr mezi vlastním a cizím kapitálem závisí na oboru, ve kterém podnik působí a na přístupu k riziku. Vlastní kapitál je dražším zdrojem financování než kapitál cizí. Hlavními ukazateli zadluženosti jsou poměr vlastního kapitálu a celkových aktiv, ukazatel věřitelského rizika a ukazatel úrokového krytí.

---

¹⁸Majtánová, A., Daňhel, J., Kafková, E.: Pojišťovnictvo, Teorie a praxe. Ekopress, Praha 2006, s. 241.

- a) *Poměr vlastního kapitálu a celkových aktiv (Equity Ratio)* – z kolika procent kryje kapitál akcionářů aktiva podniku. Zadluženost měřená výše uvedeným ukazatelem se pohybuje (0, 1), tj. zadluženost roste lineárně a limituje na 100 %.

$$\text{Poměr VK a CA} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva}}$$

- b) *Věřitelské riziko* – (Total debt to Total Assets) dosahuje-li tato hodnota vyšších hodnot, zvyšuje se i zadluženost podniku a riziko věřitelů.

$$\text{Věřitelské riziko} = \frac{\text{Celkové cizí zdroje}}{\text{Celková aktiva}}$$

- c) *Úrokové krytí* – výše tohoto ukazatele vypovídá o tom, kolikrát celkový efekt reprodukce pokryje úrokové platby.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Celkový nákladový}} \quad , \text{kde EBIT je zisk před úroky a daněmi}$$

- d) *Ukazatel celkové zadluženosti* – míra zatížení aktiv podniku závazky z přijatých cizích zdrojů. Čím je tato hodnota vyšší tím, je podnik méně důvěryhodnější v otázce splácení úvěrů.

$$\text{CZ} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celková aktiva}}$$

- 2) **Analýza ukazatelů likvidity (platební schopnosti)** - ukazatel likvidity charakterizuje schopnost pojišťovny hradit a uspokojit své závazky v dohodnutém čase. Poukazuje na skutečnost, že pojišťovna má dostatek likvidních prostředků okamžitě k dispozici v případě neočekávaných platebních závazků. V literatuře se můžeme setkat se třemi pojmy, které platební schopnost podniku popisují. Každý ze tří pojmů má vlastní význam. **Solventnost** podniku znamená dostát svým závazkům včas, v požadované výši a na

požadovaném místě. **Likvidita** představuje schopnost podniku přeměnit své aktiva na peněžní prostředky včas, v požadované podobě a na požadovaném místě hradit své závazky. **Likvidnost** vyjadřuje míru obtížnosti transformace majetku do hotovostní formy. Nejčastěji sledované ukazatele likvidity jsou uvedeny v tabulce č. 4.

Tabulka 3 Stupeň likvidity

Likvidnost oběžného majetku	Stupeň likvidity
Finanční majetek	1. okamžitá likvidita
Krátkodobé pohledávky + Finanční majetek	2. pohotová likvidita
Zásoby + Krátkodobé pohledávky + Finanční majetek	3. běžná likvidita

Zdroj: Grunwald. R., Finanční analýza a plánování podniku

- a) *peněžní (okamžitá) likvidita* – (Cash Position Ratio) podnik by měl držet minimálně tolik finančního majetku, aby v nutném případě mohl uhradit z jedné pětiny své krátkodobé závazky. Tento ukazatel by měl mít minimálně 20 %.

$$L_I = \frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

- b) *Pohotová likvidita* – (Quick Assets Ratio) je konstruována ve snaze vyloučení nejméně likvidní část oběžných aktiv. Tento ukazatel se označuje jako test kyselosti a nejčastěji nabývá hodnotu 1.

$$L_{II} = \frac{\text{oběžná aktiva - zásoby}}{\text{krátkodobá pasiva}}$$

- c) *Likvidita běžná* – (Current Ratio) měří, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku, tzn. kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku na hotovost. doporučená hodnota tohoto ukazatele by měla být v intervalu (1,6;2,5)

$$L_{III} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

3) **Analýza ukazatelů aktivity** - ukazatelé aktivity měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Má-li jich více než je účelné, vznikají mu zbytečné náklady a tím nízký zisk, má-li jich málo, přichází o tržby, které by mohl získat. Existují dvě základní podoby těchto ukazatelů:

a) *rychlost obratu* – počet obrátek neboli kolikrát se daná položka přemění do jiných položek.

$$RO = \frac{\text{tržby}}{\text{daná položka aktiv nebo pasiv}}$$

b) *doba obratu* – představuje inverzní hodnotu rychlosti obratu a znamená délku období, které je potřebné k realizaci jednoho obratu.

$$DO = \frac{\text{daná položka aktiv nebo pasiv}}{\text{tržby}}$$

Obecně platí, že čím menší hodnota obou ukazatelů, tím lépe podnik nakládá a hospodaří s aktivy. Zkracování doby je považováno za pozitivní signál, naopak prodlužování za signál negativní.

4) **Analýza ukazatele rentability** - Ukazatele měří čistý výsledek podnikového snažení, obecně poměřují dosažený zisk s vyšší zdrojů podniku, který bylo v podniku využito k jeho dosažení. Obecně lze ukazatele rentability vnímat jako jeden z nejkompexnějších způsobů hodnocení hospodaření podniku. Ke zjišťování a měření rentability se v praxi nejvíce využívají tyto ukazatele:

a) *ukazatel rentability vlastního kapitálu* – ROE – tento ukazatel vyjadřuje výnosnost vlastního kapitálu vloženého do podniku jeho vlastníky. Hodnota ukazatele by měl být vyšší než případný úrok, který by investorovi plynul z alternativní investice.

$$ROE = \frac{EBT}{\text{vlastní kapitál}}$$

$$ROE = \frac{EAT}{\text{vlastní kapitál}}$$

EBT = zisk před zdaněním

EAT = zisk po zdanění

- b) *ukazatel rentability celkových vložených aktiv* – ROA – ukazatel rentability celkových vložených aktiv poměřuje zisk s celkovými aktivy podniku bez ohledu na zdroj financování. Vyjadřuje výdělečnou schopnost podniku, jinými slovy jaký potenciál je v daném podniku skryt.

$$\text{ROA} = \frac{\text{EBIT}}{\text{aktiva}}$$

$$\text{ROA} = \frac{\text{EAT} + \text{úrok} * (1 - r)}{\text{celková aktiva}}$$

EBIT = zisk před zdaněním a úroky

EAT = zisk po zdanění

r = sazba daně

- c) *ukazatel rentability tržeb ROS* – rentabilita tržeb (return on sales) vyjadřuje, kolik zisku vytvoří podnik při určité úrovni tržeb.

$$\text{ROS} = \frac{\text{zisk po zdanění}}{\text{celkové výnosy}}$$

- 5) **Ukazatele tržní hodnoty** - Tyto ukazatele vyjadřují, jak je trhem hodnocena minulá činnost podniku a jeho budoucí výhled. O tyto ukazatele mají největší zájem investoři, a to z důvodu návratnosti svých investic z důvodu nové emise akcií.

- a) *dividenda na akcii*

$$\text{DNA} = \frac{\text{úhrn dividend za rok}}{\text{počet vydaných kmenových akcií}}$$

- b) *čistý zisk na akcii* – (Earnings Per Share) čistý zisk představuje zisk po zdanění a po výplatě prioritních dividend. Informuje o zisku na jednu kmenovou akcii, který by mohl podnik vyplatit majitelům kmenových akcií jako dividendu.

$$ZA = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{počet vydaných kmenových akcií}}$$

- 6) **Analýza ukazatelů založených na cash-flow** - hlavním cílem analýzy cash flow je stanovit a posoudit jevy, které mohou signalizovat platební potíže. Obecně se jedná o propočet výše uvedených ukazatelů s použitím různých druhů cash-flow.

$$RVKCF = \frac{\text{CF z provozní činnosti}}{\text{vlastní kapitál}}$$

2.3.4 Analýza soustav ukazatelů

Mezi nejznámější soustavy ukazatelů patří tzv. pyramidové struktury poměrových ukazatelů, které na jednom grafu či v jedné tabulce stručně a přehledně znázorňují několik charakteristických rysů podniku najednou a umožňují postihnout vzájemných souvislostí mezi likviditou, strukturou financování a rentabilitou podniku¹⁹.

Nejznámější metodou použití poměrových ukazatelů v pyramidové podobě je tzv. Du Pont diagram, rozklady ukazatelů jsou obvykle uspořádány do tvaru pyramidy, na jejímž vrcholu je ukazatel (nejčastěji je to rentabilita vlastního kapitálu – ROE - , která vcelku nejlépe postihuje základní cíl podniku) který se následně rozkládá pomocí multiplikatивních (součin nebo podíl) nebo aditivních (součet nebo rozdíl) vazeb na jednotlivé příčinné.

2.3.5 Vyšší metody finanční analýzy

Vyšší metody finanční analýzy využívají složitější matematické postupy a myšlenky. Cílem je zachycení složitějších vazeb mezi jednotlivými ukazateli a jednotlivými podniky. Úkolem těchto metod finanční analýzy je zpřesnění a objektivizace výsledků elementární finanční analýzy jak byla rozebrána výše. Vyšší metody můžeme rozdělit na:

- a) **Matematicko-statistické metody** – vyžadují použití výpočetní techniky. V praxi je z těchto metod zřejmě nejčastěji používaná regresní a diskriminační analýza a výpočet korelačních koeficientů, mimo výše zmíněných lze použít bodové odhady, statistické testy odlehklých dat, empirické distribuční funkce, autoregresní modelování, analýza rozptylu, faktorová analýza a robustní matematicko-statistické metody.

¹⁹ Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza. ASPI, Praha 2006, s. 64.

- b) **Nestatistické metody** – první pokusy o praktické zavedení nestatistických metod analýzy byly učiněny při analýzách kapitálového trhu. Jako příklady takových metod lze uvést neuronové sítě, fraktální geometrii, teorii deterministického chaosu nebo fuzzy metody.

2.4 Specifika finanční analýzy v pojišťovnictví

Na finanční analýzu v pojišťovně se dají použít stejné základní ukazovatele jako na jakoukoliv jinou firmu. Avšak určitý unikátní charakter pojišťovacích operací si vyžaduje určité modifikace. Jedním z rozdílů je odhad nákladů, většina firem mimo pojišťovnictví může odhadovat své náklady poměrně přesně před stanovením cen produktů. Pojišťovna musí stanovit ceny, ačkoliv nezná přesné náklady. Stanovit správné pojistné je výsledkem minulých škod, které však v reálním ekonomickém prostředí se můžou odchylovat od průměru. Dále pak pojišťovnictví se odlišuje od jiných oborů hlavně tím, že firmy, které v něm působí, mají větší část zdrojů půjčenou, respektive slouží k úhradě smluvních závazků v případě realizace pojistné události.

Dalším aspektem, který je třeba vzít do úvahy, jsou rozdíly v účetnictví pojišťovny a ostatních podniků, a to nejen zásadní (např. technické rezervy), ale i detailní (např. speciální položky pro pojišťovnu).

Pro pojišťovnu je důležité sledování výkonových ukazatelů, které měří v absolutních hodnotách důležité údaje. Jedná se hlavně o hrubé předepsané pojistné, objem vyplacených plnění (náklady na pojistná plnění), technické rezervy a počet uzavřených smluv. Všechny veličiny kromě počtu uzavřených smluv se dělí dále na údaje životního a neživotního pojištění. Pojišťovny jsou povinny odděleně evidovat neživotní a životní pojištění, protože nesmějí vyplácet pojistná plnění životního pojištění z přijatého pojistného neživotního pojištění a naopak. U životního pojištění dochází k posunu mezi platbami pojistného a výplatou pojistného plnění. Tento posun je důležitý pro možnosti investování peněz., které pojišťovna vybere na pojistném.

Pojišťovny sledují také počet svých zaměstnanců, je to ukazatel, který nám dává základní představu o úrovni daného pojistného trhu z pohledu jeho personálního obsazení. Nezaměřuje se jen na absolutní počet zaměstnanců, ale je třeba brát v potaz i produktivitu a způsob jejich práce. Pojišťovny vypočítávají speciální poměrový ukazatel, který umožňuje porovnávat výkonnost jejich zaměstnanců. (Předepsané pojistné / počet zaměstnanců). Čím je hodnota ukazatele vyšší, tím vyššího výkonu zaměstnanců pojišťovna dosahuje.

Důležitým ukazatelem je také počet vyřízených pojistných událostí pojišťovnou v jednotlivých letech. Hovoříme-li o počtu vyřízených událostí, máme na mysli vlastně konečný efekt pojištění. Tento ukazatel se vydělí počtem uzavřených smluv a pojišťovna je možné porovnat, jak se vyvíjelo množství pojistných událostí k nově uzavřeným smlouvám.

3 HLAVNÍ PŘÍČINY OVLIVŇUJÍCÍ HOSPODAŘENÍ POJIŠŤOVEN

Základní otázkou v rámci hospodaření pojišťovny je správné stanovení velikosti pojistného a stanovení ceny za krytí příslušného rizika. Stanovení ceny pojištění přináší mnoho složitostí, protože vyplývá z prvku nahodilosti.

Pojišťovna je povinna stanovit výši pojistného na základě reálných pojistně matematických předpokladů tak, aby pojistné bylo dostatečné a umožňovalo pojišťovně trvalou splnitelnost všech jejích závazků.²⁰

Při stanovení ceny pojištění se vychází z budoucích výdajů na pojistná plnění, která nejsou podrobně dopředu známa, a přitom neexistuje spolehlivá metoda, jak přesně dopředu určit velikost budoucích pojistných plnění. Stanovení ceny pojištění je tedy založeno na odhadovaných údajích.²¹

Cena pojištění se konstruuje z pojistně technických metod a postupů při oceňování budoucích výdajů pojišťovny. Tato cena se mění v závislosti na tržních podmínkách, v závislosti na vztahu nabídky a poptávky po daném pojistném produktu. Tvorba kalkulace pojistného je pro životní a neživotní pojištění odlišná.

Pojistné v životním pojištění

Určení výše pojistného v životním pojištění vychází z principu ekvivalence, tzn. netto pojistné by mělo pokrýt budoucí pojistná plnění v rámci životních pojištění. Životní pojištění se uzavírá na dlouhodobější období, proto je nezbytně nutné do kalkulace pojistného zahrnout faktor času. Dalším aspektem je určení pravděpodobnosti realizace příslušného rizika (dožití, úmrtí) pro konkrétní druh životního pojištění.

K základnímu matematickému aparátu životního pojištění patří matematické tabulky. Z těch se vychází při určování pravděpodobnosti dožití se určitého věku a pravděpodobnosti úmrtí před dosažením určitého věku. Sestavují se zvlášť pro ženu i muže, protože pravděpodobnost dožití pro muže a ženy se různí.

---

²⁰ zákon č. 393/1999 sb. O pojišťovnách, § 13a

²¹ Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví. Ekopress, Praha 2005, s. 83.

Pravděpodobnost dožití nebo úmrtí je ovlivněna řadou faktorů, jako je délka pojistné doby, vstupní věk pojištěné osoby, pohlaví pojištěné osoby, její zdravotní stav, její způsob života apod.

Na základě všech aspektů, které jsou popsány výše lze pojistné v životním pojištění konstruovat jako **brutto pojistné = netto (ryzí) pojistné + kalkulovaný správní náklady**. Přitom velikost netto pojistného by mělo odpovídat velikosti budoucí výplatě pojistných plnění a je ovlivněn faktory:

- velikost sjednané pojistné částky
- velikost technické úrokové míry
- pravděpodobnost realizace rizika (úmrtí, dožití).

$$NP = v^n * PČ = \frac{1}{(1 + i)^n} * PČ,$$

kde NP = netto pojistné jednorázově zaplacené, neboli počáteční hodnota (základ)

PČ = pojistná částka sjednaná ve smlouvě (splatná částka)

n = doba úrokování v letech

i = úroková míra (technická úroková míra)

v = diskontní faktor

Pojistné v neživotním pojištění

Stanovení ceny pojistného v neživotním pojištění je komplikovanější než pojistné v životním pojištění. Je to dáno tím, že pojistné v životním pojištění se opírá o věrohodné údaje, které jsou čerpány z úmrtnostních tabulek, zatímco rizikovost u neživotního pojištění je obtížnější předem odhadnout. Dalším hlediskem u neživotního pojištění je škodová forma pojištění, tzn. pojistné plnění je závislé na výši nastalé škody, která je těžko odhadnutelná.

Pojišťovny využívají ke kvalifikovanému odhadu statistické údaje o škodním vývoji, které upravují vzhledem k očekávané inflaci, změnám v legislativě apod. Neživotní pojištění se při konstrukci pojistného opírá o tarifní třídy. Tarifní třída je homogenní skupina pojistných smluv, pro které je přibližně stejné pojištěné riziko. Každé tarifní třídě potom odpovídá určitá úroveň

rizikových faktorů. Čím více tarifních tříd v rámci určitého druhu pojištění, tím více je pojistné individualizované²².

Pojistné v neživotním pojištění má tuto strukturu:

rizikové netto pojistné

+ bezpečnostní přírážka

---

netto pojistné

+ přírážka na provozní náklady

+ zisková přírážka

---

brutto pojistné

Při určování rizikového netto pojistného se vychází z průměrné hodnoty pojistných plnění, zjištěných na základě minulých skutečností. Bezpečnostní přírážka se u takových pojistných produktů, kde často dochází k výkyvu ve velikosti pojistného plnění.

3.1 Faktory ovlivňující hospodaření pojišťoven

Jak už bylo řečeno výše správné stanovení pojistného je jeden z nejdůležitějších hledisek pojišťovny. Zasloužené pojistné, dosahuje ve výkazu zisku a ztrát nejvyšší hodnotu ze všech ostatních výnosů a proto je nutné dát mu patřičnou důležitost. Mimoto ovšem existují i jiné faktory, které hospodaření pojišťovny ovlivňují a mohou být rozčleněny na vnější a vnitřní.

Vnější faktory – ovlivňují pojišťovnu zvenčí a jsou jimi²³:

- vývoj a objem hrubého domácího produktu
- vývoj inflace
- vývoj nezaměstnanosti
- počet obyvatel
- peněžní příjmy obyvatelstva
- objem výdajů domácností a jejich strukturu
- situace u ostatních segmentu pojistného trhu

---

²² Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví. Ekopress, Praha 2005, s. 140.

²³ Čejková, V.: Pojistný trh. Grada Publishing, Praha 2002, s. 22.

Vnitřní faktory – ovlivňují pojišťovnu zevnitř a jsou to:

- pojišťovací a zajišťovací činnost a jiná související činnost, kterou vykonávají komerční pojišťovny a zajišťovny
- zájem o pojištění vytvářený pojištěnými
- chápání významu pojištění ze strany pojistníků
- regulace pojistného trhu dozorem v pojišťovnictví
- zprostředkovatelská činnost zprostředkovatelů pojištění
- činnost asociace pojišťoven

Pokud jde o faktory vnější, důležité jsou zejména makroekonomické ukazatele, které ovlivňují ekonomické prostředí, ve kterém pojišťovny a zajišťovny působí. Jejich výše a vývoj do značné míry ovlivňují rozsah a chování těchto subjektů. Jedná se především o vývoj HDP, vývoj inflace a vývoj zaměstnanosti. Vývoj těchto faktorů lze předvídat jen do určité míry. Naopak hodnoty, které jsou přesněji zjistitelné a lépe předvídatelné je vývoj počtu obyvatelstva, jejich věková struktura, střední délka života v členění na muže a ženy. Informace týkající se peněžních příjmů obyvatelstva dává pojišťovnám možnost rozšířit a přizpůsobit rámec jejich podnikání v daném regionu.

Situace u ostatních segmentů finančního trhu ovlivňuje především ostatní činnosti pojišťoven a zajišťoven, především investování dočasně volných peněžních prostředků na finančních trzích. Tento faktor má často významný vliv na stav jejich hospodaření. Investování dočasně volných peněžních prostředků je typická činnost všech peněžních institucí. Komerční pojišťovny vstupují na trh s cílem dobře umístit peněžní prostředky, aby se zhodnotily a byly bezpečně investovány. Pojišťovny na finančním trhu jednají za svoje klienty, kteří se takto nepřímou zúčastňují transakcí na finančním trhu.

Pojišťovny obvykle investují do vkladů, depozit nebo cenných papírů, které představují relativně nízké riziko, ale zabezpečují poměrně stabilní příjmy a je možné je téměř vždy realizovat za tržní cenu. Investice mohou být také v podobě nákupu nemovitostí, kde však jejich zhodnocení bývá nižší než investice do cenných papírů. Zvláštním druhem investování je také nákup cenných uměleckých děl, starožitností, sbírek a dalších cenností, které sice nepřinášejí okamžitý efekt, ale plní protiinflační a stabilizační funkci.

K rozsáhlému investování dočasně volných peněžních prostředků ve vyspělých tržních ekonomikách přispívá i systém zdaňování v pojišťovnictví. Totiž suma, o kterou příjmy pojišťoven přesahují jejich výdaje v souvislosti s pojišťovacími operacemi, se považuje za zdroj tvorby rezerv a nepodléhá zdanění. Zdaňuje se zisk, který je rozdělován mezi akcionáře.

Pokud jde o vnitřní faktory, patří jsem zejména poměrně silné státní zásahy uskutečňované prostřednictvím dozoru v pojišťovnictví. Projevuje se to například povinností nákupu některých pojištění, zákonné formy pojištění a také smluvní povinná pojištění. Stát reguluje pojistný trh především prostřednictvím své legislativy, tyto zásahy potom značně ovlivňují vývoj, strukturu, členění a velikost pojistného trhu.

4 BUDOUCÍ NÁSTIN VÝVOJE EVROPSKÉHO POJISTNÉHO TRHU

Pojištění poskytuje specifickou peněžní službu na trhu zboží a služeb. Pojištění je specifický druh peněžní služby, kdy pojistitel (právnícká osoba, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost podle zvláštního zákona) za úplatu (přijaté pojistné) poskytuje pojistnou ochranu (v případě pojistné události vyplácí pojistné plnění).

Na pojistném trhu se střetává nabídka a poptávka po pojistné ochraně, mimo tuto prvotní činnost se pojišťovny snaží co nejefektivněji investovat dočasně volné peněžní prostředky, které jsou evidovány v technických rezervách tvořené z pojišťovací činnosti. Z tohoto důvodu můžeme pojistný trh rozdělit na věcný pojistný trh, který znamená nabídku a poptávku po finanční službě pojištění a investiční pojistný trh, který znamená investování volných peněžních prostředků.

4.1 Pojistný trh v České republice

Vypělost a rozsah pojistného trhu v ekonomice je měřena různými metodami, a to pomocí ukazatelů pojištěnosti. Mezi ukazatele s nejvyšší vypovídající schopností patří ukazatel, který poměřuje výši předepsaného pojistného s velikostí hrubého domácího produktu.

Předepsané pojistné je pojistné, které je stanoveno na dohodnuté pojistné období. V případě neuhrazení předepsaného pojistného ve stanovené době pojištění zaniká a pojišťovně vzniká nárok na dlužné pojistné. Předpis pojistného je účetní seznam všech položek pojistného, které se v daném časovém rozpětí mají uhradit poštovně.

Předepsané pojistné je důležitým ukazatelem výkonnosti každé komerční pojišťovny za příslušné období. Podle jeho výše se komerční pojišťovny seřazují na pojistném trhu v daném státě. Lze je dělit na předepsané pojistné životního pojištění a na předepsané pojistné neživotního pojištění.

Obrázek číslo 1 zobrazuje vývoj objemu předepsaného pojistného v České republice od roku 1992 do 2008 rozděleno na životní a neživotní pojištění. Z grafu je patrné že obě veličiny mají rostoucí tendenci. Předepsané pojistné v neživotním pojištění přesahuje pojistné v životním pojištění. V poslední době však dochází ke zvyšování významu životního pojištění.

Posun v chápání významu životního pojištění vzniká především z makroekonomického pohledu²⁴:

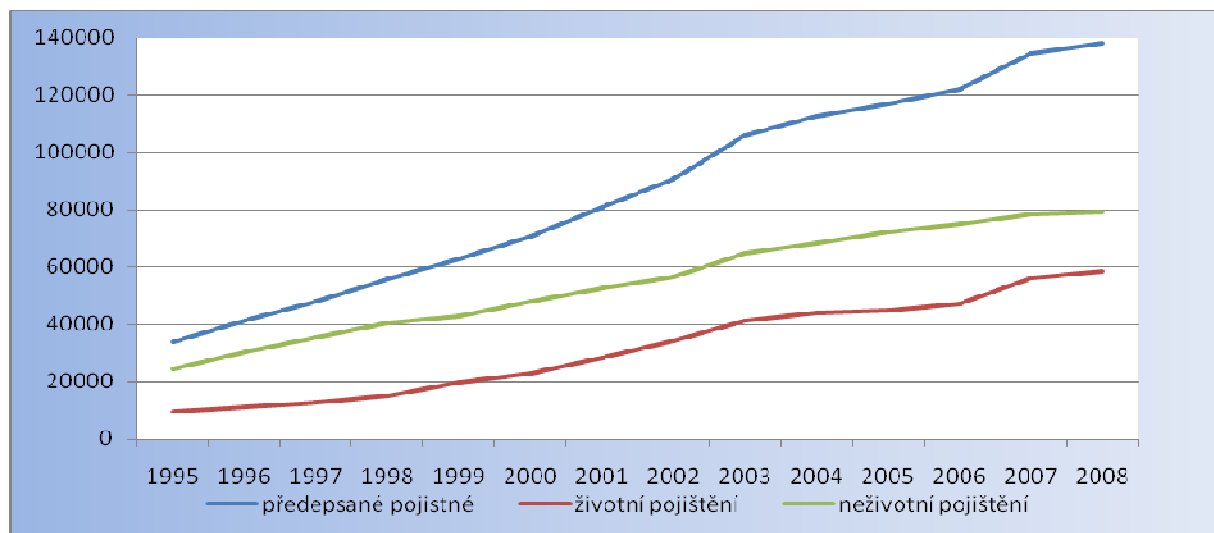
- úspory obsažené v technických rezervách životního pojištění slouží jako zdroj pro střednědobé a dlouhodobé investice

²⁴ Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví. Ekopress, Praha 2005, s. 166.

- antiinflační charakter díky odkladu spotřeby prostřednictvím placení pojistného na životní pojištění
- Životní pojištění lze pojímat jako nástroj, který do určité míry nahrazuje systém státního důchodového pojištění (životní pojištění se stává alternativním nástrojem při krytí potřeb ve stáří v rámci tzv. třetího pilíře důchodových systémů)
- díky zdanění výnosů pojišťoven lze pojmovat také životní pojištění jako přínosné pro státní rozpočet

Celková populace Evropy v její absolutní výši klesá a její průměrný věk kontinuálně roste, tato skutečnost vede k vyšší potřebě finančních zdrojů a zatížení sociálních systémů. Z těchto důvodů dochází ke zvyšování hranice důchodového věku, snížení podílu sociálního důchodového pojištění na krytí potřeb osob ve stáří, ale také snaha zvýšit význam alternativních nástrojů řešení potřeb lidí ve stáří, čím je role životního pojištění.

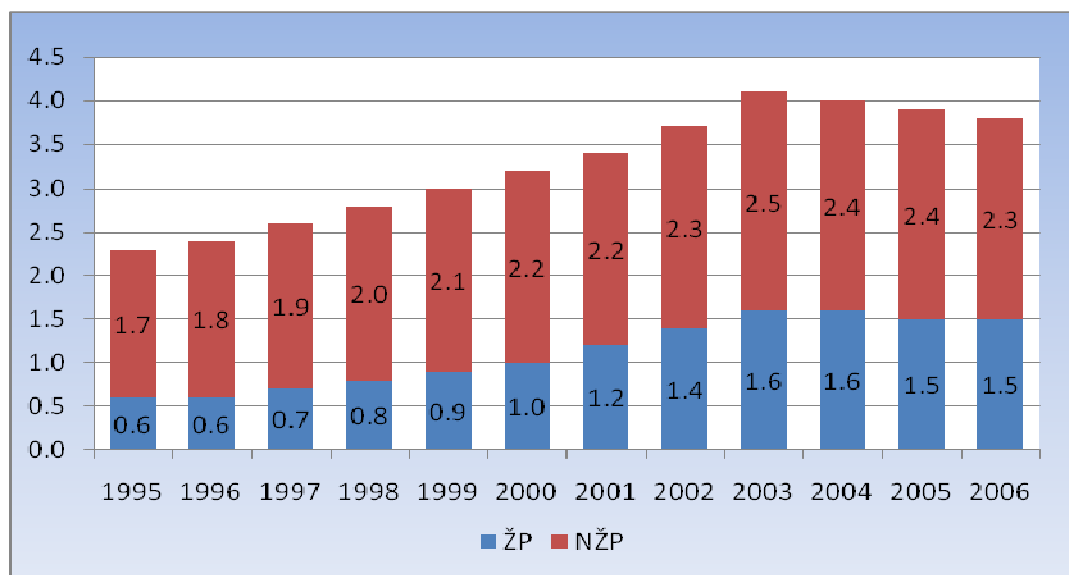
Obrázek 1 Hrubé předepsané pojistné v České republice v mil. Kč

Zdroj: Výroční zpráva Česká asociace pojišťoven 2008

Na obrázku č. 2 můžeme vidět vývoje podílu předepsaného pojistného na HDP, data jsou uvedena v procentech. Přestože výše uvedený ukazatel se za posledních 15let téměř zdvojnásobil, Evropa nedosahuje takových hodnot jako asijský trh. V roce 2005 došlo v České republice k poklesu tohoto ukazatele, což bylo způsobeno především nastartovanou ekonomikou, tempo růstu HDP bylo vyšší než celého pojistného trhu.

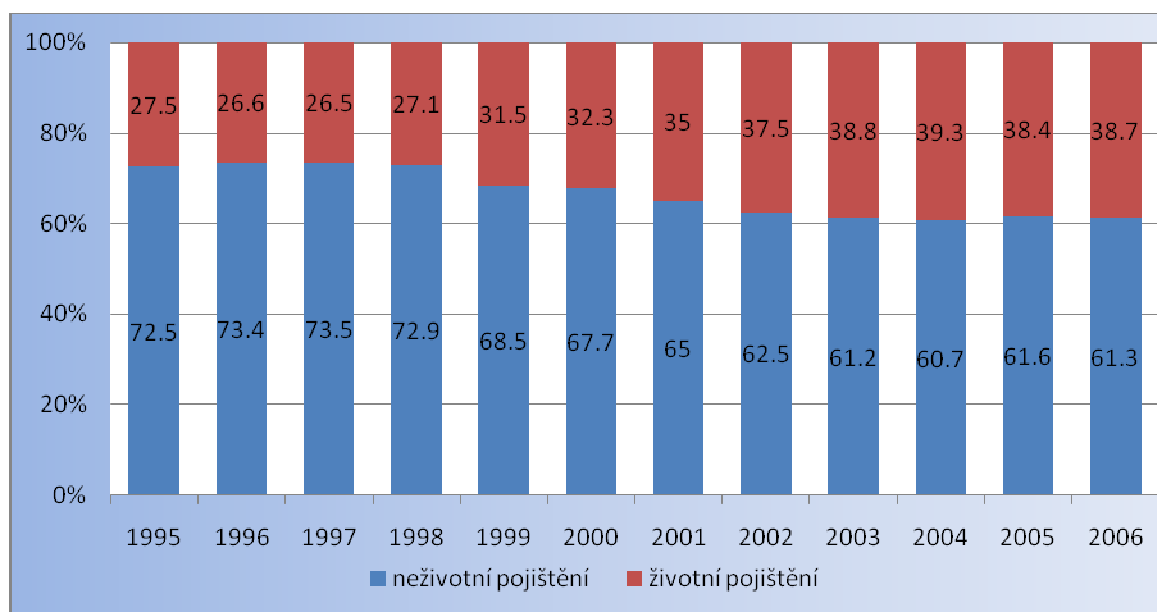
Obrázek 2 Podíl předepsaného pojistného na HDP v České republice (v %)

Zdroj: Výroční zpráva Česká asociace pojišťoven (1995 – 2006)

Obrázek 3 dokumentuje skutečnost, že podíl životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném se pohyboval v posledních dvanácti letech v rozmezí 30 % k 70 %, přitom zejména v posledních letech je typicky rychlejší růst u životního pojištění. Přesto podíl životního pojištění v České republice ve srovnání se zeměmi Evropské unie nízký. Vyplývá to z významu a rozsahu sociálního pojištění při krytí potřeb ve stáří a také z tradic v přístupech jednotlivců k tvorbě rezerv.

Obrázek 3 Podíl životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v ČR

Zdroj: Výroční zpráva Česká asociace pojišťoven (1995 – 2006)

4.2 Evropský pojistný trh

Evropský pojistný trh s 32 % podílem na světovém trhu je jedním ze tří významných center (Evropa, Asie a Severní Amerika) světového pojišťovnictví. Každé ze tří center má svá specifika a odlišnou strukturu pojišťovnictví. Na východních trzích přibližně 80 % z pojistného připadá na životní pojištění. Je to dáno především přístupem tradic ke krytí rizik, lidé preferují soukromé formy spoření na stáří. Na pojistném trhu v severní Americe převažuje naopak pojištění neživotní, a to především pojištění odpovědnosti. V zemích Evropské unie je struktura produktů odlišná, např. ve Velké Británii převažují produkty životního pojištění, v Německu neživotního.

V poslední době dochází ke změně struktury pojistným trhů, což spočívá zejména ve změně podoby pojišťovnictví a přístupu státu k regulaci pojišťovnictví. Strukturální změny především přinášejí:

- změny v obecných ekonomických podmínkách
- měnící se požadavky na pojišťovací služby ze strany klientů
- změny technických a technologických přístupů
- globalizační tendence
- situace v systémech státního sociálního zabezpečení
- výskyt a projevy živelních katastrof a teroristických činů

Zatímco v České republice hodnota ukazatele, podíl předepsaného pojistného na hrubém domácím produktu, v posledních letech dosahuje hranici 4 % (viz. obrázek č. 3), v celosvětovém měřítku je jeho výše více než dvojnásobná. Nejvyšší zásluhu mají především ekonomicky vyspělé státy, v Japonsku podíl pojistného na HDP přesahuje 10 %, státy Severní Ameriky dosahují téměř 9% hranice. Přestože severoamerický kontinent je významným hráčem celosvětového pojistného trhu, jeho dominantní postavení v posledních 20 letech slábne. Zatímco v roce 1985 více než polovina celkového předepsaného pojistného připadla právě na Severní Ameriku, v roce 2005 to byla "pouhá" třetina. Na pozici pojistného lídra ji vystřídala Evropa, a to především díky vyspělému západu.

Tabulka č. 4 udává srovnání České republiky a států Evropské unie podíl životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném, data jsou uvedeny v procentech. Z tabulky je

patrné vyšší zastoupení neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném, ale poslední dobou zaznamenáváme zvyšování významu životního pojištění.

Tabulka 4 Podíl životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném (v %)

	2007		2008	
	ŽP	NŽP	ŽP	NŽP
EU (25)	62,5	37,5	62,3	37,7
ČR	41,4	58,6	41,3	58,7
Bulharsko	13,6	86,4	14,3	85,7
Estonsko	32	68	15,3	84,7
Kypr	46,5	53,5	45,6	54,4
Litva	27,7	72,3	31,3	68,7
Lotyšsko	6,9	93,1	7,8	92,2
Maďarsko	44	56	50,7	49,3
Malta	55,8	44,2	59	41
Polsko	49,4	50,6	56,2	43,8
Rumunsko	26,4	73,6	19,8	80,2
Slovensko	43,6	56,4	47,4	52,6
Slovinsko	30,1	69,9	31,4	68,6

Zdroj: Výroční zpráva Česká asociace pojišťoven, 1-12/2008 Vývoj pojistného trhu

K dalšímu hodnocení pojištěnosti se využívá měření pomocí údajů o velikosti předepsaného pojistného připadajícího na jednoho obyvatele. Jak vyplývá z materiálů České asociace pojišťoven, každý občan České republiky zaplatil na pojistném průměrně 477,8 dolarů, zatímco severoameričan či Japonec vynaložil na pojištění zhruba osminásobek (3750 dolarů). Na opačném konci žebříčku pojištěnosti pak zůstává Afrika s 44,2 dolary (viz tab. č. 5).

Tabulka 5 Pojištěnost v jednotlivých oblastech světa dle předepsaného pojistného za rok 2008

Oblast	PP (v mld. USD)	PP/obyv. (v USD)	PP/ HDP v %
Amerika	1280,2	1452,8	7,95
Severní Amerika	1221,6	3735,1	8,97
Latinská Amerika	58,6	105,7	2,35
Evropa	1287,9	1513,8	7,78
západní	1141,1	2482,8	8,44
střední a východní	46,8	141,8	2,66
Česká republika	4,9	477,8	3,98
Asie	759,8	197,9	6,83
jihovýchodní	267,0	77,9	4,87
střední	16,3	55,1	1,45
Japonsko	476,5	3746,7	10,54
Afrika	40,0	44,2	4,80
Oceánie	57,8	1789,3	6,38

Zdroj: Pojistný obzor 2007/12

Hodnoty ukazatelů pojištěnosti v jednotlivých zemích jsou ovlivněny např. ekonomickou úrovní země, sociální politikou státu (rozsah krytí rizik prostřednictvím státu), tradicí v přístupech krytí rizik, přístupem státu ke komerčnímu pojištění, existencí alternativních nástrojů krytí rizik.

4.3 Budoucí vývoj evropského pojistného trhu

Podle dosavadních ukazatelů můžeme předpokládat budoucí vývoj pojistného trhu, který i přes současnou celosvětovou ekonomickou krizi, mírně poroste především díky produktovým změnám a to formou jednodušší a průhlednější struktury pojišťovacích produktů.

Přestože ani pojišťovací ústavy v ČR nebyly dopadů krize ušetřeny, růst domácího pojistného trhu nadále trvá, i když pomalejším tempem. Dá se ovšem očekávat, že původní optimismus investorů a růstové předpoklady českého pojišťovacího trhu budou vzhledem k aktuálnímu ekonomickému vývoji částečně revidovány.

Propad sektoru životního a penzijního pojištění v roce 2008 a dopad odpisů pořizovacích nákladů na pojistné smlouvy, případně zvyšování rezerv souvisejících s garancemi produktů, povede pravděpodobně ke snížení výnosů. Nejúspěšnějšími pojišťovacími organizacemi na poli životního a penzijního pojištění se stanou ty ústavy, které budou rozvíjet a prodávat produkty jako je spořicí pojištění a výplata dávek při dožití pro celé spotřebitelské odvětví.

Pojišťovací trh ve střední a východní Evropě poroste pomalejším tempem se značným propadem na úvěrových a kapitálových trzích a s celkovým oslabením objemu pojistného, než tomu bylo v minulých letech. Ačkoliv je evropský pojišťovací sektor zasažen finanční krizí méně než ostatní průmyslová odvětví (podstatně méně než bankovní sektor), turbulence na finančních trzích měly tak významný vliv na finance společností, že vedly k negativním výsledkům ve třetím čtvrtletí a k prudkému poklesu vlastního kapitálu. Výsledkem je, že první pojišťovny již musely požádat o kapitálové injekce. Pojišťovací instituce by se měly zaměřit na jednoduché, transparentní ochranné produkty jako je například spoření, pojištění následku tíživé situace a pojištění zdravotních následků.

Aktuální odhady EU predikují sestupný trend místních ekonomik. Podle odhadů vykáží země Eurozóny v roce 2009 pokles HDP o – 0,4 %. Na západní pojišťovací průmysl to bude mít negativní dopad.

Nižší HDP a rostoucí nezaměstnanost povedou k mírnému poklesu v segmentu s neživotním pojištěním. Zatímco u větší části pojišťovacích produktů budou zisky před zdaněním stabilní (pojištění pro případ požáru, domácnosti, úrazové, povinného ručení, atd.), pojištění motorových vozidel bude zřejmě pod tlakem, protože tento sektor prošel v poslední době tvrdým konkurenčním bojem, za stabilního vývoje prodeje automobilů, který měl zlehčující účinek. Dále slábnoucí trhy s klesajícími maržemi nemohou být vyloučeny.

Segment životního pojištění bude více volatilní, s mírným poklesem nových pojišťovacích obchodů a všeobecně vyšším propadem u životních pojistek. K ohodnocení celkového vlivu na segment životního pojištění je nutný bližší pohled na klíčové pojistné výsledky jednotlivých zemí. Od zemí se spíše nízkou (ve srovnání s průměrem evropské patnáctky) hustotou životního pojištění se očekává pozitivní růst, dokonce i v předpokládaném složitém ekonomickém prostředí v příštích letech.

V zemích severovýchodní Evropy predikuje předběžný odhad HDP pro rok 2009, navzdory celosvětovému zpomalení růstu, několik pozitivních překvapení, jak můžeme vidět v tabulce č. 6. Růst v Česku a na Slovensku poroste ve srovnání se skličujícími vyhlídkami západoevropských ekonomik. Také v Rumunsku a v Polsku se očekává silný růst HDP (4,4 %, popř. 3,0 %), zatímco v Maďarsku se předpokládá pokles HDP o – 0,8 % jak uvádí Erste & Group research.

Tabulka 6 Předpokládaný růst HDP v zemích severovýchodní Evropy

Růst HDP v (%)	2007	2008			2009			2010
		MMF	EU	E & G	MMF	EU	E & G	E & G
Česká republika	6,6	4,0	4,4	4,4	3,4	3,6	2,5	3,5
Chorvatsko	5,6	3,8	3,5	3,4	3,7	3,0	1,7	3,0
Maďarsko	1,1	1,9	1,7	1,1	2,3	0,7	-0,8	2,5
Polsko	6,7	5,2	5,4	5,2	3,8	3,8	3,0	4,4
Rumunsko	6,0	8,6	8,5	8,3	4,8	4,7	4,4	5,3
Srbsko	7,5	6,0	6,3	6,5	6,0	5,3	3,5	4,0
Slovensko	10,4	7,4	7,0	7,4	5,6	4,9	4,8	6,2
Ukrajina	7,6	6,4	6,0	4,8	2,5	1,9	-2,5	5,5
Země G8²⁵	6,3	5,4	5,2	5,1	3,7	3,3	2,0	4,4
Eurozóna²⁶	2,6	1,3	1,2	1,1	0,2	0,1	-0,4	1,2

Zdroj: IMF, EU, Erste Group research

²⁵ Sdružení sedmi nejvyspělejších států světa (Francie, Německo, Itálie, Japonsko, Kanada, Spojené Království, Spojené státy Americké) a Rusko

²⁶ Země Eurozóny (Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko)

Změna struktury pojistných trhů a přístupu státu k pojišťovnictví přináší mnoho nových charakteristických vývojových tendencí, nejenom na evropském ale také na asijském a severoamerickém pojistném trhu. Na Evropském trhu dochází k uplatňování principu Jednotného evropského pojišťovacího trhu, pro zbytek pojistného trhu platí liberalizace přístupu k pojišťovacímu obchodu, propojování i pojišťovacích služeb s ostatními finančními službami (bankopojištění), růst významu životního pojištění, uplatňování nových metod prodeje pojistných produktů, nutnost reakce na zvyšování počtu a významu živelních katastrof a teroristických činů, využívání kaptivního pojištění atd.

5 KOMPARACE HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH POJIŠŤOVEN V ČR

Pro svou diplomovou práci jsem zvolila dvě nejúspěšnější a nejsilnější pojišťovny působící na českém pojistném trhu: Česká pojišťovna a Allianz pojišťovna. U každé z nich je popsána jejich stručná charakteristika, postavení na českém trhu, jejich cíle a finanční analýza vybraných finančních ukazatelů.

5.1 Charakteristika České pojišťovny

Česká pojišťovna je nejstarším a nejvýznamnějším pojišťovacím ústavem v českých zemích a právní nástupkyní První české vzájemné pojišťovny, která byla založena roku 1827. Českou pojišťovnu založil Fond národního majetku České republiky, do obchodního rejstříku byla zapsána 1. května 1992. Patří mezi univerzální pojišťovny s dlouholetou a bohatou tradicí v životním a neživotním pojištění.

Základní údaje

Obchodní firma:	Česká pojišťovna a.s.
Právní forma:	Akciová společnost
Sídlo společnosti:	Spálená 76/14, Praha – Nové Město
Identifikační číslo:	452 72 956
Akcie:	997 469 ks akcií na jména ve jmenovité hodnotě 1000 Kč 1 983 494 ks akcií na majitele ve jmenovité hodnotě 1000 Kč
Základní kapitál:	4 000 000 000 Kč

5.1.1 Postavení České pojišťovny na trhu a její cíle

Česká pojišťovna je univerzální pojišťovnou, nabízí životní a neživotní pojištění. Hlavními cíly pojišťovny je dokončení transformace správy a likvidace pojištění, aby byla zkrácena doba při likvidaci pojistných událostí. Jedná se o zkrácení doby zpracování, snížení počtu nevyřízených pojistných událostí a sjednocení pojistných plnění u obdobných pojistných událostí. Došlo také k centralizaci klientského servisu, který se nachází v Praze, Brně a v Pardubicích. Cílem ČP je udržení postavení jedničky na českém trhu, které dosahuje se svým tržním podílem 36 % a spravuje 10 milionů pojistných smluv. Celkové předepsané pojistné podle metodiky České asociace pojišťoven v roce 2008 činilo 40,4 miliardy korun a bilanční suma k 31. 12. 2008 činila 128 miliard korun.

Česká pojišťovna vyhrála ocenění Pojišťovna roku v letech 2004 až 2007 v prestižní soutěži Master Card Banka roku. Další ocenění získala společnost v soutěži Zlatá koruna 2006, kde zvítězilo životní pojištění DYNAMIK České pojišťovny a v roce 2007 za pojištění pro psy Mazlíček. Mezinárodní ratingová agentura Standard & Poor's zvýšila úvěrové hodnocení i rating finanční síly o tři stupně z BBB na stupeň A se stabilním výhledem. Také mezinárodní ratingová agentura Moody's zvýšila rating finanční síly České pojišťovny o tři stupně z Baa3 na stupeň A3 se stabilním výhledem.

5.1.2 Horizontální a vertikální analýza České pojišťovny

V této části mé práce jsou aplikované teoretické poznatky na Českou pojišťovnu, které byly popsány v kapitole č. 2.

Horizontální analýza je vypočítána z výkazu zisků a ztrát v posledním sloupci. Za daty každého roku je vložen sloupec s propočtem vertikální analýzy, která vychází z velikosti celkových výnosů (viz. tabulka č. 7). Společnost zdokonalila své postupy, na základě kterých jsou alokována výnosy a náklady do segmentů. Tyto zdokonalené postupy byly zpětně aplikovány na údaje za rok 2007, tak aby byla zajištěna srovnatelnost prezentovaných údajů.

Tabulka 7 Vertikální a horizontální analýza výkazu zisků a ztrát České pojišťovny (k 31.12. daného roku) v mld. Kč

	2007		2008		2008/2007
Čistá výše zaslouženého pojistného	27.83	77.5%	28.56	75.1%	102.6%
Zasloužené pojistné	37.99	105.9%	38.59	101.5%	101.6%
Pojistné postoupené zajistitelům	-10.15	-28.3%	-10.04	-26.4%	98.9%
Úrokové a obdobné výnosy z investic	1.19	3.3%	1.97	5.2%	165.5%
Výnos z majetkových podílů v dceřiných spol.	2.18	6.1%	6.68	17.6%	306.4%
Ostatní výnosy z investic	2.29	6.4%	0.59	1.6%	25.8%
Čistý výnos z finančních investic	0.61	1.7%	-2.74	-7.2%	-449.2%
Ostatní výnosy	1.79	5.0%	2.96	7.8%	165.4%
Výnosy celkem	35.89	100.0%	38.02	100.0%	105.9%
Čistá výše nákladů na pojistná plnění	-17.15	-47.8%	-19.89	-52.3%	116.0%
Náklady na pojistná plnění	-21.48	-59.8%	-24.59	-64.7%	114.5%
Podíl zajistitelů na nákladech na PP	4.33	12.1%	4.69	12.3%	108.3%
Úrokové náklady	-0.015	0.0%	-0.084	-0.2%	560.0%
Náklady z majetkových podílů v dceřiných spol.	-1.18	-3.3%	-0.009	0.0%	0.8%
Ostatní náklady na investice	-2.88	-8.0%	-3.51	-9.2%	121.9%
Požizovací náklady	-3.61	-10.1%	-3.18	-8.4%	88.1%
Administrativní náklady	-2.69	-7.5%	-2.81	-7.4%	104.5%
Ostatní náklady	-2.3	-6.4%	-2.55	-6.7%	110.9%
Náklady celkem	-27.53	-76.7%	-32.04	-84.3%	116.4%
HV před zdaněním	8.37	23.3%	5.98	15.7%	71.4%
Daň z příjmů	-1.42	-4.0%	-0.11	-0.3%	7.7%
HV po zdanění	6.94	19.3%	5.87	15.4%	84.6%

Zdroj: Výroční zpráva České pojišťovny 2008

Pojišťovnictví je specifický obor, proto jsou pro vertikální analýzu zvoleny jako poměřovací základ celkové výnosy a také s ohledem na to, že je to finanční situace a většina příjmů není z výroby zboží, ale z poskytování finančních služeb. Celkové výnosy meziročně vzrostly o 5,9 % a celkové náklady vzrostly o 16,4 %, čímž došlo ke snížení hospodářského výsledku před zdaněním o 28,6 %.

Pro pojišťovnu je jedním z nejdůležitějších hledisek zasloužené pojistné, jehož výše meziročně stoupá, ale roste také pojistné postoupené zajišťovateli, a proto obecně lze říct, že čistá výše zaslouženého pojistného (zasloužené pojistné – pojistné postoupené zajišťovateli) klesá. Zasloužené pojistné představuje předepsané pojistné podle uzavřené pojistné smlouvy, které je považováno za výnos, který souvisí s účetním obdobím, bez ohledu na to, zda pojistné bylo zapláceno. Do předepsaného pojistného patří jenom pojistné, které má být zapláceno v určitém účetním období. Pojistné, které má být podle smlouvy zapláceno v dalších letech, účetně souvisí s následujícími lety. Pojistné postoupené zajišťovateli tvoří peníze, které na základě smlouvy mezi pojišťovnou a zajišťovnou dostane zajišťovna, aby v případě splnění podmínek v dané smlouvě poskytla pojišťovně plnění, které pojišťovna dále vyplatí pojištěnému. Čistá výše zaslouženého pojistného znamená rozdíl mezi zaslouženým pojistným a pojistným postoupeným zajišťovateli. Pro pojišťovny představuje největší část příjmů, respektive je to tržba za poskytované služby. Meziročně došlo k růstu hodnoty čistého zaslouženého pojistného (o 2,6 %), protože hrubá výše zaslouženého pojistného vzrostla a došlo k poklesu pojistného postoupeného zajistitelům.

Čistý výnos z majetkových podílů v dceřiných a přidružených společnostech vyjadřuje, jaké měla společnost příjmy z podniků, které vlastní, tzn. dividendy a realizované zisky a ztráty. Během sledovaných období došlo k nárůstu této položky o 4,5 mld. Kč, což v procentním vyjádření představuje nárůst o 206,4 % oproti roku 2007, protože v roce 2008 byly vyplaceny dividendy za rok 2007 z dceřiných společností.

Položku úrokové a obdobné výnosy tvoří výnosy z držby finančních aktiv, pohledávek a úvěrů. Meziroční vývoj představuje růst o 65,5 %, který byl ovlivněn změnami v portfoliu finančních aktiv. Ostatní výnosy z finančních investic představují výnosy, které byly získány obchodováním s cennými papíry a deriváty. Pro rok 2008 představovalo absolutní snížení z 0,61 mld. Kč na – 2,74 mld. Kč, tzn. relativní pokles o 349,2 %. Toto velké snížení se přikládá finanční krizi a neochotě investorů investovat své peněžní prostředky.

Do položky ostatní výnosy z investic je zahrnuto, podle nové metodiky, výnosy z poplatků a provizí. Poplatky a provize představují poplatky a provize za služby spojené s provizemi za

záruky, správu úvěrů ve prospěch jiných věřitelů a operace s cennými papíry a deriváty ve prospěch třetích osob. Poslední položkou výnosů jsou ostatní výnosy, které činily v roce 2007 1,79 mld. Kč a v roce následujícím 2,96 mld. Kč, tzn. relativní nárůst 65,4 %. Patří do nich veškeré ostatní výnosy, které nebyly v předchozích položkách, např. kurzové rozdíly nebo příjmy z pronájmu formou operativního leasingu.

Většina položek nákladů představuje opak k výnosům. Náklady na pojistná plnění tvoří veškeré výplaty pojistného plnění, které nastaly ve sledovaném období. Tato hodnota meziročně vzrostla o 16 %, z -17,15 mld. Kč na hodnotu -19,89 mld. Kč. Podíl zajistitelů na nákladech na pojistná plnění vzniká na základě smlouvy mezi pojišťovnou a zajišťovnou, poněvadž zajišťovna se podílí na náhradě škody. Meziročně došlo k růstu této položky o 8,3 %. Odečtením podílu zajistitelů na nákladech na pojistná plnění od hrubých nákladů na pojistná plnění se vypočte čistá výše nákladů na pojistná plnění, která je pro pojistitele relevantní položkou nákladů očištěnou od zajištění.

Položku úrokové a obdobné náklady představují náklady na pasiva vykázaná v položkách závazky vůči bankám a nebankovním subjektům, závazky z emitovaných cenných papírů a podřízené závazky. Meziročně hodnota klesla o 69 mil. Kč. Ostatní náklady na investice meziročně vzrostly o 29,9 %, patří do nich náklady, které vznikly ve spojení s provozem a vlastnictvím investičního majetku. Pořizovací náklady představují veškeré náklady na uzavření pojistných smluv, zaměstnance, marketing, pronájem budov a další. Meziročně poklesla hodnota těchto nákladů o 11,9 %, ke kterému došlo hlavně změnou provizí pro zajistitele.

Do ostatních nákladů patří odpisy, kurzové ztráty, ztráta z prodeje hmotného a nehmotného majetku a správa finančního umístění. Největší částí z ostatních nákladů jsou odpisy, které tvoří cca polovinu z celkové hodnoty. V letech 2007 a 2008 došlo k nárůstu ostatních nákladů o 0,25 mld. Kč. v relativní výši 28,6 %. Daň z příjmů je vypočtená na základě úprav daně z příjmů vypočtené na základě účetního HV.

V roce 2007 představovaly celkové náklady 76,7 % z celkových výnosů, v následujícím roce došlo k nárůstu na 84,3 %. Na růst celkových nákladů měly vliv všechny položky nákladů, které meziročně vstoupily. Poměr nákladů na pojistná plnění k zaslouženému pojistnému se meziročně zvětšil. Pojišťovna zaznamenala nižší zisk, protože náklady na pojistná plnění vzrostly o 14,5 %, ačkoliv i zasloužené pojistné meziročně vzrostlo o 1,6 %.

5.1.3 Poměrové ukazatele České pojišťovny

Poměrovými ukazateli se budu zabývat v této části, postupně jsou zde rozebrány ukazatele zadluženosti, likvidity aktivity, rentability a kapitálového trhu, tak jak byly popsány v předcházející části. V tabulce č. 8 můžeme vidět první z těchto ukazatelů, a to ukazatel zadluženosti.

Tabulka 8 Ukazatel zadluženosti České pojišťovny

Rok	2007	2008
Vlastní kapitál/ Aktiva (v %)	14.3	14.4
Ukazatel zadluženosti VK	6.01	5.96
Věřitelské riziko (v %)	85.7	85.6

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008

Z prvního ukazatele, *Poměr vlastního kapitálu a celkových aktiv*, je patrné, že podíl vlastního kapitálu tvoří v pojišťovně menšinu (hodnota tohoto ukazatele meziročně stoupla o 0,1 %) a větší část je kryta z cizích zdrojů, jak ukazuje věřitelské riziko. Z toho plyne, že pro věřitele by měl být tento subjekt vysoce rizikový, ale ve skutečnosti tomu tak není, protože většinu z cizích zdrojů představují závazky z pojištění, které znamenají pro pojišťovnu rezervy na výplatu pojistného a může k ní dojít během několika příštích let.

Tabulka 9 Ukazatele likvidity České pojišťovny

Rok	2007	2008
Okamžitá likvidita	0.03	0.02
Pohotová likvidita	0.79	0.81
Likvidita běžná	0.79	0.81

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008

Protože pojišťovnictví je specifické odvětví, často se liší hodnoty poměrových ukazatelů proti běžně doporučeným. Dosahují velmi nízké úrovně, ačkoli se jejich hodnoty během sledovaného období zvyšovaly. Pokud bychom hodnotili Českou pojišťovnu jako běžný podnik, znamenalo by to, že nemá přebytek peněz na úhradu svých krátkodobých závazků. Ale protože jde o pojišťovnu, u ní není zapotřebí detailně sledovat svoji likviditu, protože její závazky bývají dlouhodobějšího typu a je důležité, aby byla solventní z hlediska dlouhého období. Běžná a pohotová likvidita dosahuje stejné výše, protože položka zásob je pro pojišťovnu tak zanedbatelná, že ji v rozvaze neuvádí samostatně a vzorce se stávají identické (viz. tabulka č. 9).

Tabulka 10 Ukazatel rychlosti obratu České pojišťovny

	2007	2008
Obrat celkových aktiv	0.29	0.30
Obrat stálých aktiv	0.34	0.33
Obrat oběžných aktiv	3.13	3.32
Obrat pohledávek	3.91	3.11
Obrat finančních aktiv a investičního majetku	0.35	0.36

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008

Hodnota obratu celkových aktiv stoupla, tento růst byl způsoben zvýšením hodnot dílčích ukazatelů obratu stálých a oběžných aktiv. Vliv na pokles obratu stálých aktiv mělo snížení obratu ostatních dlouhodobých aktiv. Patří sem nehmotný majetek, majetkové účasti v dceřiných a přidružených společnostech, provozní a ostatní hmotný majetek, které převýšilo zvýšení obratu finančních aktiv. Důležitým aspektem je posun mezi platbami (především u životního pojištění) od pojištěnců a dobou výplaty pojistného plnění životního pojištění, ke kterému dochází většinou po mnoha letech. Doba obratu pohledávek dosahuje hodnot okolo čtyř měsíců (rok 2007 – 93,3 dní, rok 2008 – 117,4 dní), tyto hodnoty odpovídají relativně dlouhé době k uhrazení pojistného (1 – 3 měsíce).

Tabulka 11 Ukazatele doby obratu (ve dnech) České pojišťovny

	2007	2008
Doba obratu celkových	1243.1	1232.5
Doba obratu stálých aktiv	1080.3	1110.1
Doba obratu oběžných aktiv	116.64	110.1
Doba obratu pohledávek	93.462	117.31
Doba obrat finančních aktiv	1029.3	1001.7

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008

Hodnoty těchto ukazatelů aktivity (tabulky č. 10 a 11) se odchyľují od standardní výše ve výrobních podnicích. Především proto, že pojišťovnictví dochází k časovému nesouladu mezi platbou pojistného a výplatou pojistného plnění.

Tabulka 12 Ukazatele rentability České pojišťovny

Rok	Jednotky	2007	2008
ROA - výnosnost celkových aktiv	%	5.68	4.57
ROE - výnosnost vlastního kapitálu	%	39.79	31.82
ROS - výnosnost tržeb	%	19.34	15.44

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008

Výnosnost aktiv (hospodářský výsledek po zdanění/celková aktiva) ve sledovaných obdobích klesl z 5,7 % na 4,6 %, protože došlo k rychlejšímu růstu bilanční sumy než hospodářského výsledku. S ohledem na investory nepřináší Česká pojišťovna významné zhodnocení vložených peněžních

prostředků. U rentability vlastního kapitálu (hospodářský výsledek po zdanění/vlastní kapitál) došlo k poklesu o necelých 8 %, avšak v porovnání s roky předchozími (v roce 2004 11,7 %) dosáhla výnosnost pro akcionáře do zajímavé výše, která závisí na výši vyplacených dividend.

Pro výpočet rentability tržeb je použito položky celkových výnosů, protože pojišťovna je finanční institucí a není jednoznačně určeno, které výnosy pocházejí z jaké činnosti, a dále byl hospodářský výsledek po zdanění vydělen celkovými výnosy. Tabulka č. 12 ukazuje pokles výnosnosti tržeb. Tyto tři ukazatelé v porovnání s rokem 2007 jsou menší, což bylo způsobeno z největší části poklesem hospodářského výsledku po zdanění o 1,07 mld. Kč.

Tabulka 13 Rentabilita nákladů České pojišťovny

Rok	Jednotky	2007	2008
Rentabilita nákladů	%	80.66	84.56

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008

Ve výše uvedené tabulce je pro zajímavost vyčíslena rentabilita nákladů, která se rovná jedna minus rentabilita tržeb.

Tabulka 14 Ukazatel tržní hodnoty České pojišťovny

Rok	Jednotky	2007	2008
Počet akcií	ks	40000	40000
Účetní hodnota akcie	Kč	435909	461286
Čistý zisk na akcii	Kč	173474	146829
Výše dividendy	Kč	137500	112500

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008 a vlastní výpočty

Počet akcií je v obou sledovaných obdobích stejný, ale důležitou skutečností je, že 31.8. 2005 přestaly být akcie České pojišťovny obchodovány na burze. Výše dividendy v jednotlivých letech kolísala, v roce 2008 tato hodnota klesla o 25 000 korun.

Tabulka 15 Přehled vývoje zisku na akcii v Kč v České pojišťovně

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Zisk na akcii	1186	920	625	1557	207325	173475	146825

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008 a vlastní výpočty

Tabulka č. 15 popisuje přehled vývoje zisku na akcii v korunách. Počet akcií je v obou sledovaných obdobích stejný. Čistý zisk na akcii má rostoucí tendenci, avšak v posledním sledovaném růstu došlo ke snížení o 26 650 Kč. Hlavní vliv na snížení hodnoty měl pokles hospodářského výsledku po zdanění, a protože se nezměnil počet akcií oproti roku 2007, tak čistý zisk na akcii se zmenšil.

5.1.4 Specifické ukazatele České pojišťovny

Tato kapitola popisuje vývoj ukazatelů specifických pro pojišťovny. V praxi sledují všechny pojišťovny většinu ukazatelů, dochází však také k odlišnostem. Následující tabulka ukazuje vývoj výkonových ukazatelů v jednotlivých letech od roku 2002 až do 2008. Zvýrazněný řádek je součtem dvou řádků následujících, které rozdělují výkonové ukazatele na pojištění životní a neživotní.

Hrubé předepsané pojistné ve sledovaném období rostlo každý rok až do roku 2005, v roce 2006 došlo k poklesu oproti předcházejícímu roku o 2,1 mld. Kč, avšak od roku 2007 docházelo opět k růstu předepsaného pojistného. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, v dnešní době se zvyšuje význam životního pojištění. Z tabulky vyplývá, že růst předepsaného životního pojištění roste vyšším tempem než je tomu u neživotního pojištění. V procentním vyjádření vzrostlo hrubé předepsané pojistné od roku 2002 do roku 2008 o 16 %.

Objem vyplacených plnění měl stejný průběh jako hrubé předepsané pojistné, od roku 2002 rostlo, ale v roce 2006 byl vykázán pokles vyplacených pojistných plnění oproti předchozímu roku o 5 693 mil. Kč. Hodnotu tohoto ukazatele ovlivňuje především realizace pojistných událostí a také výše pojistné částky, na kterou se klienti pojistí.

Technické rezervy životního a neživotního pojištění narůstaly od roku 2005 do roku 2008. Pokles technické rezervy v roce 2004 o 5,9 mld. Kč byl způsoben hlavně poklesem rezervy neživotního pojištění o 7 737 milionů korun. Celkový nárůst technických rezerv mezi lety 2002 až 2008 činí 5,5 %.

Tabulka 16 Ukazatele specifické pro pojišťovny – Česká pojišťovna

Výkonové ukazatele	Jednotky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hrubé předepsané pojistné	mil. Kč	33280	37875	39644	39968	37836	37990	38594
neživotní pojištění	mil. Kč	20909	23581	23804	24966	24635	24530	24633
životní pojištění	mil. Kč	12371	14294	15840	15002	13201	13460	13962
Objem vyplacených plnění ve hrubé výši	mil. Kč	22896	25628	28942	28851	23158	20202	21306
neživotní pojištění	mil. Kč	14822	15928	14449	15497	13628	11546	11880
životní pojištění	mil. Kč	8074	9700	14493	13354	9530	8656	9426
Technické rezervy celkem	mil. Kč	87854	89532	83610	87652	88369	90270	92681
rezerva životního pojištění	mil. Kč	62276	62187	64002	65865	66499	67562	69049
rezerva neživotního pojištění	mil. Kč	25578	27345	19608	21787	21870	22708	23632
Počet uzavřených smluv	tis. ks	14282	13897	13315	12994	10345	10544	9724
Počet zaměstnanců	Počet	6425	6585	6224	5562	5251	4924	4519
Předepsané pojistné/počet zaměstnanců	mil. Kč	5.18	5.75	6.37	7.12	7.21	7.72	8.54
Počet vyřízených pojistných událostí	tis. ks	1286	1261	1481	1275	1131	1074	1009

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008 a vlastní výpočty

Počet uzavřených smluv ve sledovaném období klesal, s výjimkou roku 2007, kdy došlo k nárůstu oproti roku 2006 o 199 tis. ks pojistných smluv. V roce 2002 byl zaznamenán vysoký počet uzavřených smluv, vzniklý především tragickými povodněmi, po kterých se občané České republiky více pojišťovali. Při porovnání roku 2002 s rokem 2008 došlo ke snížení počtu uzavřených smluv o téměř celých 32 %. Počet zaměstnanců vykazuje stejný průběh, jako počet uzavřených smluv. Od roku 2002 do 2008 docházelo ke každoročnímu snížení počtu zaměstnanců České pojišťovny. Počet zaměstnanců od začátku do konce sledovaného období klesl o 30 %.

Dalším ukazatelem je poměr předepsaného pojistného a počtu zaměstnanců, který ukazuje, kolik korun předepsaného pojistného připadá na jednoho zaměstnance, a tím, říká, jaká je produktivita všech zaměstnanců pojišťovny. Ve sledovaných obdobích dochází rok za rokem k růstu tohoto poměru, který je ovlivněn počtem zaměstnanců nepřímo a předepsaným pojistným přímo. Nárůst byl urychlen tím, že docházelo k růstu předepsaného pojistného a k poklesu počtu zaměstnanců za celé sledované období. Došlo ke zvýšení poměru z 5,18 milionu korun (rok 2002) na 8,54 milionu korun (rok 2008) na zaměstnance, tzn. růst o 65 %. Posledním ukazatelem je počet vyřízených pojistných událostí, který má klesající tendenci.

Pro zajímavost je níže uvedeno, kolik procent z počtu uzavřených smluv tvoří počet vyřízených pojistných událostí.

Tabulka 17 Poměr vyřízených pojistných událostí a uzavřených smluv České pojišťovny

Ukazatel	Jednotky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet vyřízených pojistných smluv/Počet uzavřených smluv	%	9.0	9.1	11.1	9.8	10.9	10.2	10.4

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008 a vlastní výpočty

Jak je vidět v tabulce č. 17, tak vyřízených pojistných událostí je okolo 10 %, během celého sledovaného období.

Tabulka 18 Poměr vyplaceného plnění k předepsanému pojistnému České pojišťovny

Pojištění	Jednotky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Životní pojištění	%	65.27	67.86	91.50	89.01	72.19	64.31	67.51
Neživotní pojištění	%	70.89	67.55	60.70	62.07	55.32	47.07	48.23

Zdroj: Výroční zpráva Česká pojišťovna, a. s., 2008 a vlastní výpočty

V tabulce č. 18 je uvedeno, jak se vyvíjel poměr vyplaceného plnění k hrubému předepsanému pojistnému v České pojišťovně odděleně v životním a neživotním pojištění. U neživotního pojištění docházelo k postupnému snížení tohoto poměru, ve sledovaném období klesl tento poměr

o 22,66 %. U životního pojištění je vývoj ovlivněn počtem smluv, které v daném roce končily jak docházelo k úmrtí a jiným plněním.

5.2 Charakteristika Allianz pojišťovny

Allianz pojišťovna zahájila svoji činnost na českém pojistném trhu 1. ledna 1993. Dnes, jako univerzální pojišťovna, patří mezi tři největší pojišťovací společnosti v zemi. Zabývá se životním i neživotním pojištěním pro privátní a korporátní klientelu. Pro své zajištění využívá služeb Swiss Re, Munich Re a také své mateřské společnosti.

Základní údaje:

Obchodní firma:	Allianz pojišťovna, a. s.
Právní forma:	Akciová společnost
Sídlo společnosti:	Ke Štvanici 656/3, 186 00 Praha 8
Identifikační číslo:	471 15 971
Akcie:	600 ks akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 1 000 000 Kč
Základní kapitál:	600 000 000 Kč

5.2.1 Postavení pojišťovny Allianz na trhu a její cíle

Allianz pojišťovna je stoprocentní dceřinou společností světového koncernu Allianz AG. Za dobu svého fungování se zařadila mezi tři největší české pojišťovny a udržuje si svou třetí pozici. Za rok 2008 dosáhla 9,9 mld. Kč předepsaného pojistného, čím si zachovala své pevné postavení na trhu. Získala první místo v kategorii pojištění podnikatelů – Komplexní pojištění podnikatelů NOE – soutěže „Zlatá koruna 2004“, kde se soutěží o nejlepší finanční produkty. V soutěži „Banka roku 2008“ Allianz pojišťovna obhájila již počtvrté za sebou třetí místo v hlavní kategorii pojišťoven „Pojišťovna roku“. Soutěž Banka roku každoročně oceňuje nejlepší finanční instituce, služby a produkty na českém trhu.

V České republice má okolo 1900 obchodních zástupců a jejich počet se od roku zvyšuje. Prodej pojištění je v rozhodující míře prováděn prostřednictvím sítě obchodních zástupců, kteří pracují na základě smlouvy o obchodním zastoupení. V současnosti dochází k posilování prodeje přes internet – tzv. „on-line“. Mezi další snahy pojišťovny patří snižování neproduktivních nákladů, investice do informačních technologií, automatizace procesů a podpora a rozvoje obchodu.

5.2.2 Horizontální a vertikální analýza pojišťovny Allianz

Tato část se zabývá horizontální a vertikální analýzou Allianz pojišťovny. Oproti výkazu zisků a ztrát z České pojišťovny se zde objevují malé rozdíly v jednotlivých položkách. Je to způsobeno z důvodu nejednotnosti vykazování mezi jednotlivými pojišťovnami ve výročních zprávách.

Allianz pojišťovna zveřejňuje výkaz zisku a ztráty ve struktuře třech účtů, a to: technický účet k neživotnímu pojištění, technický účet k životnímu pojištění a netechnický účet. Tabulka č. 19 je vykazována dohromady pro životní a neživotní pojištění, aby mohla být použita pro naše účely porovnání.

Způsob zpracování horizontální analýzy je stejný jako u České pojišťovny, analýza je uvedena v posledním sloupci. Pro vertikální analýzu i tady byl použit jako poměřovací řádek velikost celkových výnosů a tyto vypočítané údaje najdeme za daty každého roku.

Má-li se zhodnotit loňský rok, hospodaření Allianz lze rozhodně považovat za úspěšné. Společnost na pojistném trhu obstála a upevnila si své postavení trojky na trhu, a to i přes nelehké období ovlivněné ekonomickou krizí.

Při předepsaném pojistném 9,86 miliardy korun loni vykazovala necelý 3 procentní přírůstek oproti předcházejícímu roku. V roce 2008 vytvořila Allianz pojišťovna čistý zisk ve výši 940 milionu korun. To je o 14 % lepší výsledek než v předchozím roce, čistý zisk dosáhl výše 824,5 milionu korun.

Vlastní kapitál Allianz pojišťovny meziročně vzrostl o 9,7 % na 4, 415 mld. Kč oproti roku 2007, kdy byla jeho hodnota 4, 025 miliard korun. Tento výsledek je o to cennější, že se jej podařilo dosáhnout navzdory složitým ekonomickým podmínkám na finančních trzích. Také tržní podíl firmy se mírně zvýšil na současných 7,5 procenta. Pozitivní trend meziročních nárůstů pojistného zůstal zachován a projevil se ve všech segmentech.

V roce 2007 představovaly celkové náklady 90,9 % z celkových výnosů, v následujícím roce došlo k poklesu o 0,58 %. Pojišťovna zaznamenala vyšší zisk, i přestože celkové náklady vzrostly o 2,5 mld. Kč, bylo to především z důvodu zvýšení celkových výnosů o téměř 2,9 mld. Kč u skoro všech výnosových položek, jak je patrné z posledního sloupce v tabulce. Hospodářský výsledek meziročně vzrostl o 13,9 %, resp. o 115 milionu korun.

Tabulka 19 Vertikální a horizontální analýza výkazu zisků a ztrát Allianz pojišťovny v mld. Kč

	2007		2008		2008/2007
Čistá výše zaslouženého pojistného	7.73	64.47%	8.04	54.10%	104.01%
Zasloužené pojistné	9.59	79.98%	9.86	66.35%	102.82%
Pojistné postoupené zajišťovně	-1.86	-15.51%	-1.82	-12.25%	97.85%
Výnosy z finančního umístění	3.81	31.78%	5.1	34.32%	133.86%
Přírůstky hodnoty finančního umístění	0.1	0.83%	0.2	1.35%	200.00%
Ostatní technické výnosy	0.24	2.00%	1.41	9.49%	587.50%
Ostatní výnosy	0.073	0.61%	0.037	0.25%	50.68%
Výnosy celkem	11.99	100.00%	14.86	100.00%	123.94%
Čistá výše nákladů na pojistná plnění	-3.8	-31.69%	-4.15	-27.93%	109.21%
Náklady na pojistná plnění	-4.03	-33.61%	-4.66	-31.36%	115.63%
Podíl zajišťovně na nákladech na PP	0.23	1.92%	0.51	3.43%	221.74%
Změna stavu ostatních technických rezerv	-0.997	-8.32%	-0.55	-3.70%	55.17%
Prémie a slevy	-0.19	-1.58%	-0.18	-1.21%	94.74%
Čistá výše provozních nákladů	-1.68	-14.01%	-1.85	-12.45%	110.12%
Ostatní technické náklady	-0.32	-2.67%	-1.38	-9.29%	431.25%
Náklady na finanční umístění	-3.05	-25.44%	-4.68	-31.49%	153.44%
Úbytky hodnoty finančního umístění	-0.62	-5.17%	-0.32	-2.15%	51.61%
Ostatní náklady	-0.063	-0.53%	-0.042	-0.28%	66.67%
Náklady celkem	10.899	90.90%	13.422	90.32%	123.15%
HV před zdaněním	1.091	9.10%	1.438	9.68%	131.81%
Daň z příjmů	-0.266	-2.22%	-0.498	-3.35%	187.22%
HV po zdanění	0.825	6.88%	0.940	6.33%	113.94%

Zdroj: Výroční zpráva Allianz pojišťovna, a. s., 2008 a vlastní výpočty

5.2.3 Specifické ukazatele pro Allianz pojišťovnu

V tabulce č. 20 jsou hodnoceny specifické ukazatele Allianz pojišťovny, jak tomu bylo u České pojišťovny. Hrubé předepsané pojistné během sledovaného období neustále rostlo. Rozdíl mezi začátkem a koncem sledovaného období přinesl 28-ní % růst toho ukazatele. K největšímu nárůstu došlo mezi rokem 2003 a 2002 a to o 13,5 %. Celkové hrubé předepsané pojistné za rok 2008 meziročně rostlo a dosáhlo objemu 9,9 mld. Kč, což je o 2,8 % více než v předchozím roce. Předepsané pojistné v životním pojištění dosáhlo objemu 2,7 mld. Kč, o 2,8 % více než v roce 2007, tedy i v tomto segmentu zaznamenali Allianz pojišťovna mírný nárůst. Vývoj neživotního pojištění během období neustále kolísal, avšak vývoj hrubého životního pojistného za celé období rostl, rozdíl mezi rokem 2002 a 2008 byl nárůst o 43,3%.

Celkový objem pojistných plnění loni Allianz meziročně vzrostl. Vyplacené pojistné plnění od konce roku 2002 do konce roku 2005 klesal, velký nárůst vyplaceného pojistného plnění byl v roce 2008, kdy vzrostl o 636 milionu korun. Neživotní pojištění se podílí na celkovém objemu vyplacených plnění průměrně 84,4 %, ale v průběhu sledované období dochází ke snižování tohoto poměru. Hlavním důvodem růstu životního pojištění v této oblasti je dožívání pojistných smluv a stárnutí pojistného kmene. Výše technických rezerv v období mezi rokem 2002 a 2008 každoročně rostla, na růst tohoto ukazatele měla vliv jak rezerva životního, tak i rezerva neživotního pojištění.

Tabulka 20 Ukazatele specifické pro pojišťovny – Allianz pojišťovna

Výkonové ukazatele	Jednotky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hrubé předepsané pojistné	mil. Kč	7707	8747	8951	9236	9373	9598	9862
neživotní pojištění	mil. Kč	6608	7344	7242	7322	7231	6990	7188
životní pojištění	mil. Kč	1099	1403	1709	1914	2142	2608	2674
Objem vyplacených plnění ve hrubé	mil. Kč	4748	4530	4182	4048	4333	4027	4663
neživotní pojištění	mil. Kč	4564	4230	3676	3281	3450	3065	3583
životní pojištění	mil. Kč	184	300	506	767	883	962	1080
Technické rezervy celkem	mil. Kč	11442	12044	13152	14789	15693	17200	18136
rezerva životního pojištění	mil. Kč	3652	4640	5676	6804	7252	8288	8846
rezerva neživotního pojištění	mil. Kč	7790	7404	7476	7985	8441	8912	9290
Počet uzavřených smluv	tis. Ks	1319	1150	1165	1177	1232	1292	1410
Počet zaměstnanců	Počet	742	718	707	697	697	702	721
Předepsané pojistné/počet zaměstnanců	mil. Kč	10.39	12.18	12.66	13.25	13.45	13.67	13.68
Počet obchodních zástupců	Počet	1244	1257	1569	1375	1687	1800	1974

Zdroj: Výroční zpráva Allianz pojišťovna, a. s., 2008 a vlastní výpočty

Počet uzavřených smluv od roku 2003 neustále roste. V posledním sledovaném roku, i přes neblahou finanční situaci na bankovních a pojistných trzích, počet uzavřených pojistných smluv vzrostl o 9,1 % oproti předcházejícímu roku. Růst tohoto ukazatele se promítlo také na růst hrubého předepsaného pojistného, jak již bylo zmíněno.

Dalším ukazatelem hodnocení pojišťoven je vývoj počtu zaměstnanců. Allianz pojišťovna klade velký důraz na vzdělání a rozvoj svých zaměstnanců. K tomu jim zajišťuje řadu školení, kurzů i ucelených programů, které jsou zaměřeny na jejich odborný, osobnostní a manažerský rozvoj. Vývoj počtu zaměstnanců se v posledních letech neustále měnil, ale v roce 2002 dosáhl nejvyšší hodnoty a od té doby do roku 2007 klesal. Rok 2008 byl nepochybně obtížný, dění ve finančním sektoru ovlivňovala finanční krize, která přerostla v krizi ekonomickou, navzdory zhoršením podmínkám se pojišťovna nebála investovat a jednou z věcí bylo i zvýšení počtu zaměstnanců.

Mezi výkonové ukazatele patří hodnocení předepsaného pojistného ku počtu zaměstnanců, která nás informuje o produktivitě zaměstnanců. V sedmi posledních letech tento poměr neustále rostl, k jeho pozitivnímu posunu mělo vliv postupné klesání počtu zaměstnanců a postupné zvyšování předepsaného pojistného. Protože pojišťovna Allianz používá pro zajištění pojištění práci obchodních zástupců, kteří nabízejí různé druhy pojištění, je to jeden z ukazatelů, který tato pojišťovna monitoruje. Přes pokles počtu zaměstnanců, počet obchodních zástupců neustále roste.

Tabulka 21 Poměr vyplaceného plnění k hrubému předepsanému pojistnému u Allianz pojišťovny

Pojištění	Jednotky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Životní pojištění	%	16.74	21.38	29.61	40.07	41.22	36.89	40.39
Neživotní pojištění	%	69.07	57.60	50.76	44.81	47.71	43.85	49.85

Zdroj: Výroční zpráva Allianz pojišťovna, a. s., 2008 a vlastní výpočty

Poměr vyplaceného plnění k hrubému pojistnému (tabulka č. 21) ukazuje, jak na začátku sledovaného období se vysokou měrou na tomto poměru podílelo neživotní pojištění, téměř 70 % připadalo na neživotní pojištění a 16,4 % na životní pojištění, absolutní rozdíl tedy činil čtyřicet procent. Na konci toho období na životní pojištění připadalo 40,4 % a na neživotní 49,85 %.

5.2 Komparace vybraných ukazatelů pojišťoven

Poslední kapitola této diplomové práce se věnuje komparaci na základě předchozích zjištěných výsledků u České pojišťovny a pojišťovny Allianz. V první části jsou uvedena srovnání poměrových ukazatelů, zhodnocení vývoje těchto ukazatelů mezi oběma pojišťovnami. V další části je porovnání specifických ukazatelů, které také pojišťovny sledují a zaznamenávají.

Tabulka č. 22 je zaměřena na porovnání ukazatelů zadluženosti. První ukazatel nás informuje z kolika procent je majetek pojišťovny kryt z vlastních nebo cizích zdrojů. Z tabulky je patrné, že převažuje krytí z cizích zdrojů. V České pojišťovně došlo ke změně oproti roku 2007, nárůst této hodnoty byl 0,1 % a dosahuje 14,4 % úrovně. Naopak v pojišťovně Allianz je tento poměr vyšší a v roce 2008 dosáhl dvaceti procent.

Tabulka 22 Ukazatel zadluženosti v České pojišťovně a Allianz pojišťovně

Rok	Jednotky	Česká pojišťovna		Allianz	
		2007	2008	2007	2008
Vlastní kapitál/ Aktiva	%	14.3	14.4	19.7	20
Ukazatel zadluženosti VK		6.0	6.0	4.1	4
Věřitelské riziko	%	85.7	85.6	80.3	80

Zdroj: Výroční zprávy České pojišťovny a pojišťovny Allianz 2007 a 2008 a vlastní výpočty

Věřitelské riziko (nebo-li celková zadluženost) ukazuje kolika procenty se pojišťovna podílí na krytí svých rizik cizím kapitálem. Z tohoto ukazatele je zřejmé, že pojišťovny používají při svém financování ve zvýšené míře cizí zdroje. U Allianz tento poměr v roce 2008 byl 20 procent vlastního kapitálu ku 80 procentům cizích zdrojů. Tento poměr se u normálních např. výrobních podniků liší. Tento rozdíl je způsoben specifickým druhem podnikáním, kterým pojišťovnictví je. Optimální rozložení tohoto poměru je 70 % vlastního kapitálu k 30% cizího kapitálu. Dalším ukazatelem je zadluženost vlastního kapitálu. V tomto porovnání pojišťovna Allianz dosáhla lepších výsledků než Česká pojišťovna s poměrem 4, a znamená, že je Allianz stabilnější při splácení úvěrů.

Tabulka 23 Ukazatelé rentability v České pojišťovně a Allianz pojišťovně

Rok	Jednotky	Česká pojišťovna		Allianz	
		2007	2008	2007	2008
ROA - výnosnost celkových aktiv	%	5.7	4.6	4.1	4.3
ROE - výnosnost vlastního kapitálu	%	39.8	31.8	20.5	21.3
ROS - výnosnost tržeb	%	19.3	15.4	6.9	6.3

Zdroj: Výroční zprávy České pojišťovny a pojišťovny Allianz 2007 a 2008 a vlastní výpočty

Ukazatelé výnosnosti celkových aktiv jsou popsány v tabulce č. 23. Česká pojišťovna dosahuje vyšších hodnot než pojišťovna Allianz, v roce 2008 klesl tento poměr o 1,1 procent, na 4,6 %. U pojišťovny Allianz došlo k nárůstu tohoto poměru o 0,2 procentního bodu. Hodnoty ukazatele u obou pojišťoven jsou přibližně stejné, ale Česká pojišťovna s číselným údajem 4,6 % zhodnocuje své aktiva lépe než pojišťovna Allianz. Výše ukazatele ROE je zajímavá spíše pro investory do firemních akcií. Výše tohoto ukazatele u České pojišťovny meziročně klesl o téměř deset procent, ale i přes tento pokles převyšuje pojišťovnu Allianz právě o deset procent. Česká pojišťovna je atraktivnější pro investory z důvodu dosažení vyšší hodnoty tohoto ukazatele, ale byl zaznamenán meziroční pokles, naopak pojišťovna Allianz i přes nižší hodnotu zaznamenala meziroční růst tohoto poměru.

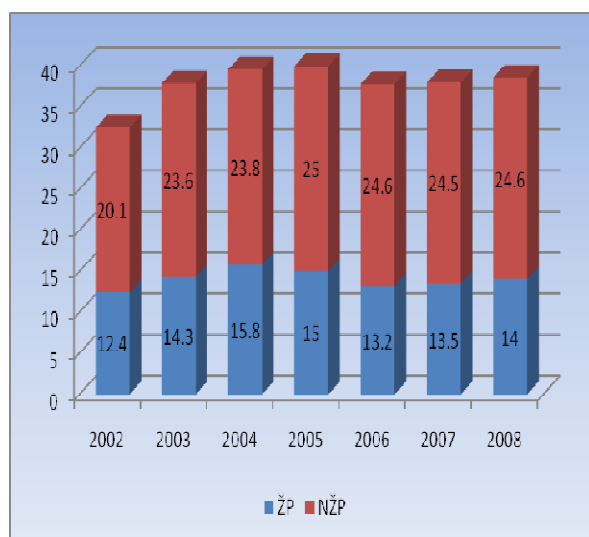
Výnosnost tržeb vyjadřující kolik procent z tržeb (výnosů) představuje čistý zisk. Vykazuje stejný průběh jako předchozí ukazatel. Česká pojišťovna i přes meziroční pokles vykazuje vyšší hodnotu než pojišťovna Allianz.

Obrat celkových aktiv u České pojišťovny byl v roce 2008 po předcházejícím růstu 0,30 a doba obratu 1232 dnů, pojišťovna Allianz má tento poměr vyšší, a to 0,67 a doba obratu celkových aktiv je 542 dnů. U obou pojišťoven dochází k poklesu doby obratů, tedy pozitivní signál. České pojišťovně trvá relativně dlouhou dobu než dojde k jednomu obratu oběžných aktiv (rok 2007 - 117 dnů a v roce 2008 - 111 dnů). Allianz pojišťovna i v tomto případě dosahuje lepších výsledků pro rok 2007 - 60 dnů v roce 2008 jenom 51 dnů. Doba obratu pohledávek dosahuje hodnot okolo třech měsíců u České pojišťovny, doba obratu pohledávek u pojišťovny Allianz je okolo jednoho měsíce, resp. v roce 2007 - 41 dnů a v roce 2008 tato doba klesla na 36 dnů.

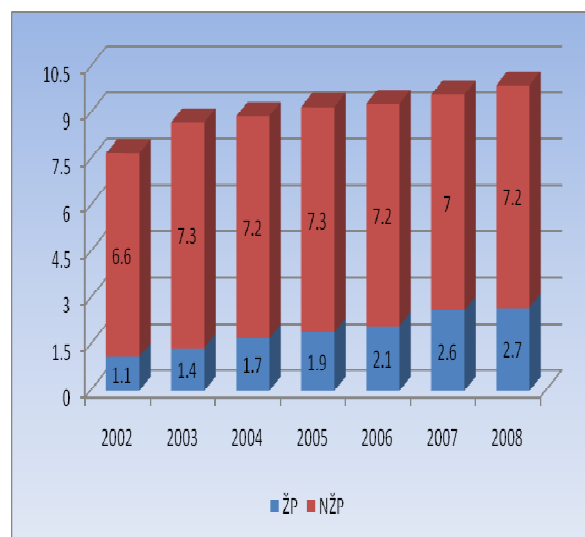
Specifické ukazatele pro pojišťovnictví ukazují, jaké údaje jsou důležité pro pojišťovny. Výběr ukazatelů úrovně pojistného trhu je vhodné orientovat takovým způsobem, aby trh byl hodnocen komplexně a ukazatele by sloužili k porovnání s pojišťovnami vyspělých ekonomik. Jedním z ukazatelů je předepsané pojistné v životním a neživotním pojištění.

Na obrázcích č. 4 a 5 můžeme vidět průběh vývoje hrubého pojistného rozděleno na životní a neživotní pojištění u obou pojišťoven v období 2002 až 2008. Ukazatele jsou uvedeny ve dvou oddělených grafech z důvodu velkého rozdílu mezi výší těchto číselných údajů. Průměrný rozdíl mezi celkovým předepsaným pojistným je 28,8 miliard korun. Česká pojišťovna během sledovaného období vykazovala kolísavý průběh, u pojišťovny Allianz během sledovaného období docházelo ke každoročnímu růstu. Celkové předepsané pojistné můžeme rozdělit na předepsané pojistné životního pojištění a na předepsané pojistné neživotního pojištění. Z grafu je patrné, že u obou pojišťoven dochází ke zvyšování významu životního pojištění, tedy i růst jejich hodnot, což je trend posledních několika let.

Obrázek 4 Vývoj pojistného v ČP (v mld.Kč)

Obrázek 5 Vývoj pojistného v ALLIANZ (v mld.Kč)

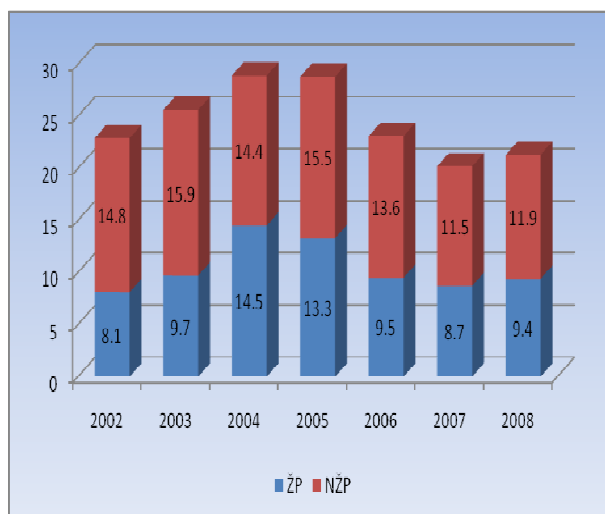
Zdroj: Výroční zpráva České pojišťovny a Allianz pojišťovny (2002 – 2008)

Dalším hodnotícím ukazatelem je vyplacené pojistné plnění. Pojišťovny musí vykazovat odděleně životní a neživotní pojištění, protože nesmějí uhradit pojistné plnění životního pojištění z přijatého pojistného neživotního pojištění a obráceně.

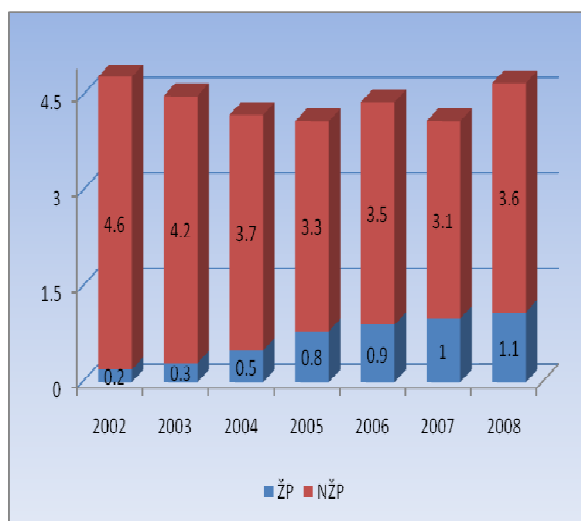
Jeho vývoj je přibližně stejný jako vývoj předepsaného pojistného. Hlavním důvodem růstu životního pojištění je dožívání pojistných smluv a stárnutí pojistného kmene, u neživotních pojištění především realizace pojistných událostí a výše pojistné částky, na které se klienti pojistí.

Na obrázcích 6 a 7 je rozděleno pojistné plnění na životní a neživotní pojištění během sledovaného období. U výše vyplacených pojistných plnění nemůže vysledovat žádnou pravidelnost.

Obrázek 6 Vyplacené plnění u ČP (v mld. Kč)

Obrázek 7 Vyplacené plnění u Allianz (v mld. Kč)

Zdroj: Výroční zpráva České pojišťovny a Allianz pojišťovny (2002 – 2008)

Následující tabulka ukazuje samostatně u životního a neživotního pojištění poměr mezi vyplacným pojistným plněním a hrubým předepsaným pojistným České pojišťovny a Allianz. Jak je vidět z tabulky č. 24 Česká pojišťovna vyplácí v životním pojištění větší část z přijatého pojistného než Allianz. Hlavní příčinou je doba existence obou pojišťoven, protože pojišťovna Allianz začala svou činnost až v roce 1993 a od té doby ještě neuběhlo tolik let, aby skončila platnost větší části smluv životního pojištění. Na druhou stranu je v pojišťovnictví určité riziko a nejistota, protože není jisté, kdy dojde k realizaci pojistné události. Z tohoto důvodu drží pojišťovny rezervy, které tvoří ze zákona a mají v nich většinu svých aktiv.

Tabulka 24 Poměr mezi vyplacným pojistným plněním a hrubým předepsaným pojistným

Životní pojištění	Jednotky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Česká pojišťovna	%	65.3	67.9	91.5	89.0	72.2	64.3	67.5
Allianz	%	16.7	21.4	29.6	40.1	41.2	36.9	40.4
neživotní pojištění								
Česká pojišťovna	%	70.9	67.5	60.7	62.1	55.3	47.1	48.2
Allianz	%	69.1	57.6	50.8	44.8	47.7	43.8	49.8

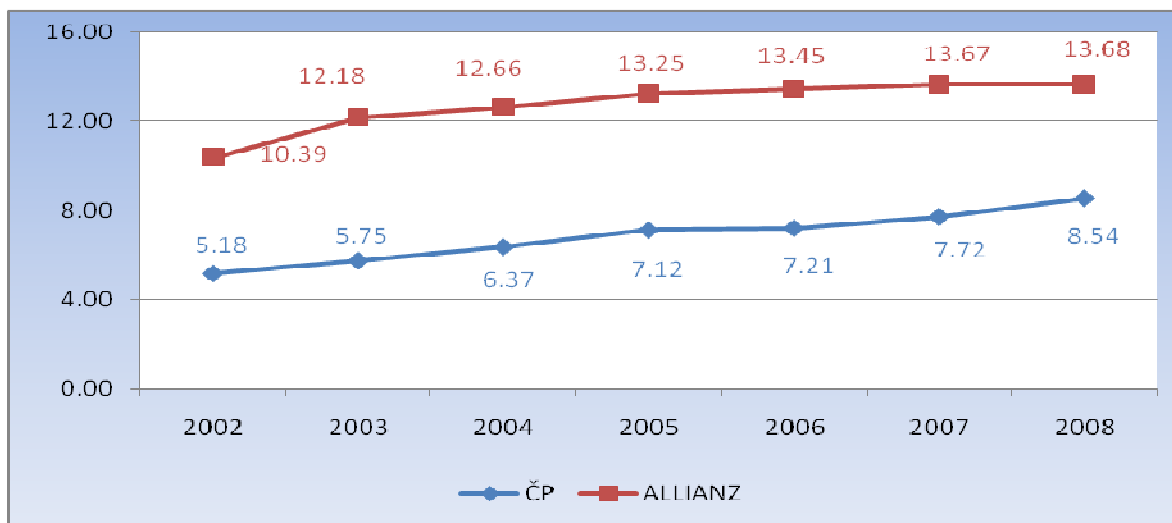
Zdroj: Výroční zpráva České pojišťovny a Allianz od roku 2002 až 2008

U neživotního pojištění se u obou pojišťoven podíl vyplacených plnění po roce 2002 snižoval, protože v tomto roce došlo ke katastrofálním povodním a bylo nutné zaplatit mnoho škod, které zákazníkům pojišťoven vznikly.

Výkonnost obou pojišťoven roste, např. v objemu ukazatelů a také např. v poměru předepsaného pojistného k počtu zaměstnanců, ten ukazuje, kolik korun předepsaného pojistného připadá na jednoho zaměstnance, a říká, jaká je produktivita všech zaměstnanců pojišťovny. Ve sledovaných

obdobích dochází u obou pojišťoven k nárůstu tohoto poměru. Jeho výše se odvíjí od počtu zaměstnanců nepřímo a předepsaným pojistným přímo. Produktivita práce zaměstnanců pojišťovny Allianz je vyšší než u zaměstnanců České pojišťovny. Počet zaměstnanců v České pojišťovně je až 6,2 krát vyšší než u Allianz a předepsané pojistné v roce 2008 až 3,9 krát. Česká pojišťovna přistoupila ke snižování počtu svých zaměstnanců, od roku 2002 do konce sledovaného období propustila až 2000 zaměstnanců. Allianz pojišťovna zvyšuje počet svých zaměstnanců, ale v porovnání s Českou pojišťovnou je tento růst zanedbatelný.

Obrázek 8 Produktivita práce zaměstnanců v České a Allianz pojišťovně

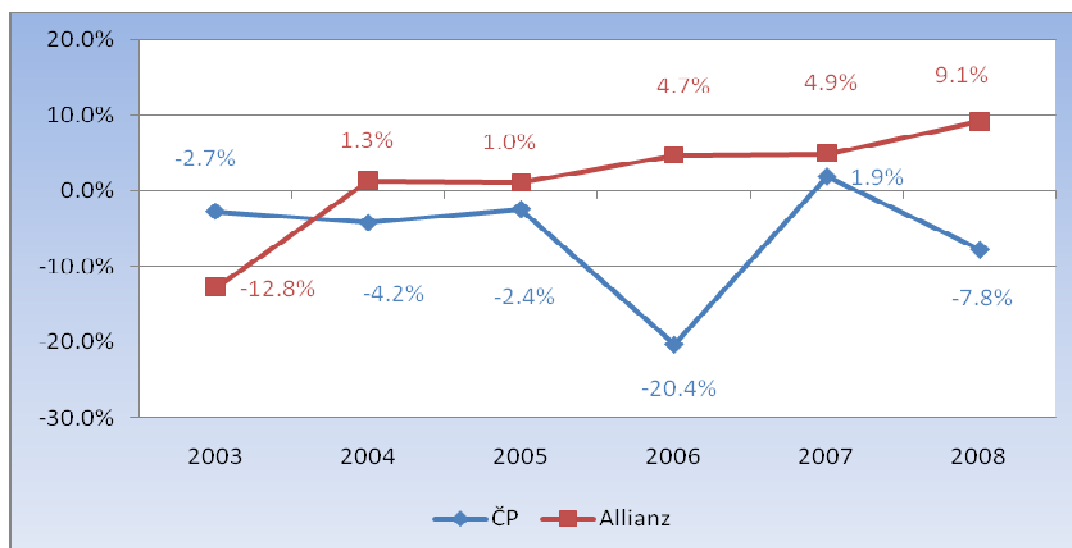

Zdroj: Výroční zpráva České pojišťovny a Allianz (2002 – 2008)

Porovnávání počtu uzavřených smluv můžeme vidět na obrázku č. 9. Počet uzavíraných smluv v České pojišťovně neroste, resp. klesá, nejvyšší propad nastal v roce 2006, kde došlo poklesu uzavřených smluv oproti předchozímu roku až o 20,4 %.

Roste však předepsané pojistné a z toho plyne, že se lidé pojišťují na vyšší pojistné částky. Na druhou stranu je tento růst podpořen také inflací, a proto je reálný nárůst očištěný o inflaci menší. Naopak počet uzavřených smluv u Allianz každoročně roste, minulý rok vzrostl až o 9,1 % i přes nepřízeň ekonomické situace na pojistných trzích.

Obrázek 9 Vývoj počtu uzavřených smluv v České a Allianz pojišťovně (v %)

Zdroj: Výroční zpráva České pojišťovny a Allianz (2002 – 2008)

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá finanční analýzou České pojišťovny a Allianz pojišťovny a jejich srovnání pomocí poměrových a specifických ukazatelů pojišťovny. Pro výpočet finančních ukazatelů jsme využili informací z veřejně dostupných výročních zpráv za období 2002 – 2008. Problematika pojišťoven se odlišuje od výrobních podniků v mnoha oblastech. Důležitou rozdílností je jiná struktura výkazu a větší význam cizích zdrojů.

Finanční analýza České pojišťovny a pojišťovny Allianz ukazuje dobré výsledky, v některých oblastech dosahuje lepších a v některých horších hodnot ukazatelů. Celkově je možné tyto subjekty zhodnotit za zdravé podniky s možností zlepšení v některých oblastech.

Největším rozdílem mezi Českou pojišťovnou a pojišťovnou Allianz je jejich velikost. Důvodem každoročně se zvyšujícího hospodářského výsledku České pojišťovny je jiná struktura poskytovaných služeb (nabídka pojištění), dlouholetá a bohatá tradice a velikost České pojišťovny v rámci českého trhu.

Při porovnávání poměrových ukazatelů, pojišťovna Allianz měla nejlepší hodnoty v ukazatelích rentability aktiv, obratu aktiv, věřitelského rizika a obratu finančních aktiv.

Předpokladem úspěšného řízení podniku je sestavení finanční analýzy, která podává věrný a poctivý obraz finančního zdraví podniku a nalezení slabých a silných stránek v činnosti podniku. Pro uživatele finanční analýzy je důležité, jak hospodaří subjekt, o který se zajímají. Pro majitele firmy je důležité, aby podnik prosperoval. České pojišťovně roste zisk, ale je otázkou, jak velká část zisku bude vyplacena a reinvestována zpět do pojišťovny.

Pro manažery je důležité, jak se vyvíjí celková situace pojišťovny, aby dostali odměny a nebyli vyměněni. Česká pojišťovna si vede ve sledovaných letech dobře, a proto také manažeři mohou být spokojeni. Stát dostává zaplacené daně ze zisku pojišťovny a za zaměstnance, které subjekt zaměstnává. Allianz pojišťovna dosahuje v posledních letech čistého zisku kolem jedné miliardy korun a přispívá do tržní ekonomiky přiměřeným dílem.

V případě pojišťovny je postavení věřitelů jiné než v běžném podniku. Převážná část cizích zdrojů pochází z plateb pojistného pojištěnců a k výplatám dochází většinou po několika letech. Zmíněné pojišťovny jsou dostatečně solventní a mají k dispozici dostatečný objem čistého pojistného.

Pojišťovny musí vykazovat odděleně životní a neživotní pojištění, protože nesmějí uhradit pojistné plnění životního pojištění z přijatého pojistného neživotního pojištění a obráceně.

Z pohledu zaměstnanců může plynout určitá nejistota, protože počet zaměstnanců klesá a lze očekávat do budoucnosti, že tento trend může pokračovat. Česká pojišťovna má neustále největší tržní podíl, a tak se její konkurenti snaží mít lepší nabídky a lákají k sobě klienty nejen České pojišťovny, ale také další potenciální pojištěnce.

Rok 2008 byl nepochybně obtížný, dění ve finančním sektoru ovlivňovala finanční krize, která přerostla v krizi ekonomickou. Přestože některé finanční ukazatele ve sledovaném období nedosahují optimální úrovně, tak navzdory těmto obtížným podmínkám Česká pojišťovna a Allianz pojišťovna dokázaly, že jsou vysoce ziskové a stabilní společnosti, které můžou pokračovat v dalším růstu s upevňováním pozice na českém pojistném trhu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní publikace

- [1] Böhm, A. *Ekonomika a řízení pojišťoven*. Praha: ASPI Publishing, 2005. 260 s. ISBN 80-7357-020-3.
- [2] Čejková, V. *Pojistný trh*. Praha: Grada Publishing, 2002. 119 s. ISBN 80-247-0137-5.
- [3] Cipra, T. *Pojistná matematika – teorie a praxe*. Praha: Ekopress, 2006. 411 s. ISBN 80-86929-11-6.
- [4] Daňhel, J. a kol. *Pojišťovnictví - teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2006. 288 s. ISBN 80-86929-19-1.
- [5] Daňhel, J. a kol. *Pojistná teorie*. Praha: Professional Publishing, 2005. 332 s. ISBN 80-86419-84-3.
- [6] Ducháčková, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Ekopress, 2006. 178 s. ISBN 80-86119-92-0.
- [7] Grunwald, R.; Holečková, J. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: VŠE, 1999. 197 s. ISBN 80-7070-587-5.
- [8] Hradec, M.; Krivohlávek, V.; Zárybnická, J. *Pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. 215 s. ISBN 80-86754-48-0.
- [9] Kislingerová, E. *Manažerská finance*. Praha: C. H. Beck, 2007. 745 s. ISBN 978-80-7179-903-0.
- [10] Majtánová, A.; Daňhel, J.; Ducháčková, E.; Kafková, E. *Teorie a praxe pojišťovnictví*. Praha: Ekopress, 2006. 288 s. ISBN 80-86929-19-1.
- [11] Martinovičová, D. *Pojišťovnictví*. Brno: Cerm, 2006. 123 s. ISBN 80-214-3257-8.
- [12] Merton, R.; Bodie, Z. *Finance*. New Jersey: Prentice Hall New Jersey, 2000. ISBN 0-13-310897-X.
- [13] Mrkvička, J.; Kolář, P. *Finanční analýza*. Praha: Aspi, 2006. 228 s. ISBN 80-7357-219-2.
- [14] Páleník, V. *Základy pojišťovnictví především průmyslových a podnikatelských rizik*. Praha: Linda, 2007. 239 s. ISBN 978-7201-644-0.

- [15] Rejda, G.E. *Principles of Risk Management and Insurance*. New York: Harper Collin Publisers, 2002.
- [16] Sedláček, J.; Hamplová, E.; Úředníček, V. *Finanční analýza*. Brno: Masarykova univerzita, 1998. 190 s. ISBN 80-210-1775-9.
- [17] Sekerka, B. *Finanční analýza společnosti na bázi účetních výkazů*. Praha: Profess Consulting, 1996. 152 s. ISBN 80-85235-40-4.
- [18] Synek, M. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing, 2003. 466 s. ISBN 80-247-0515-X
- [19] Vaughan, E.; Vaughan, T. *Fundamentals of Risk and Insurance*. USA: John Wiley & Sons, 2003. 686 s. ISBN 0-471-21687-9.
- [20] Výroční zpráva ČAP za rok 2008.
- [21] Výroční zprávy České pojišťovny, a.s., za roky 2002 až 2008.
- [22] Výroční zprávy pojišťovny Allianz, za roky 2002 až 2008.
- [23] Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje

- [24] *Česká národní banka* [online]. 2003-2009 [cit. 2009-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/c.html>>.
- [25] *Česká pojišťovna a.s.* [online]. 2008 [cit. 2009-05-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskapojistovna.cz/profil.htm>>.
- [26] *Pojišťovna Allianz* [online]. 2008 [cit. 2009-05-13]. Dostupný z WWW: <http://www.allianz.cz/o-spolecnosti/o-spolecnosti.htm>
- [27] ČNB. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem* [online]. 2008 [cit. 2009-06-05]. Dostupný z WWW:<http://cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/dnft_zpravy/download/dnft_2007_cz.pdf>.

SEZNAM PŘÍLOH

1. Odvětví životních pojištění dle zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví
2. Odvětví neživotních pojištění dle 363/1999 Sb., o pojišťovnictví
3. Rozvaha České pojišťovny
4. Rozvaha Allianz

Příloha 1 – Odvětví životních pojištění

1. Pojištění pouze pro případ smrti, pojištění pouze pro případ dožití, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, pojištění spojených životů, životní pojištění s vrácením pojistného.
2. Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí.
3. Důchodové pojištění
4. Pojištění podle bodu 1 až 3 spojené s investičním fondem.
5. Kapitálové činnosti
  - a) umořování kapitálu založené na pojistně matematickém výpočtu, jimiž jsou proti jednorázovým nebo periodickým platbám dohodnutým předem přijaty závazky se stanovenou dobou trvání a ve stanovené výši,
  - b) správa skupinových penzijních fondů
  - c) činnosti doprovázené pojištěním zabezpečujícím zachování kapitálu nebo platbu minimálního úroku,
  - d) pojištění týkající se délky lidského života, které je upraveno právními předpisy z oblasti sociálního pojištění, pokud zákon umožňuje jeho provádění pojišťovnou na její vlastní riziko.
6. Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění podle odvětví 1 až 5.

Příloha 2 – Odvětví neživotních pojištění

1. Úrazové pojištění
  - a) s jednorázovým plněním
  - b) s plněním povahy náhrady škody
  - c) s kombinovaným plněním
  - d) cestujících
2. Pojištění nemoci
  - a) s jednorázovým plněním,
  - b) s plněním povahy náhrady škody,
  - c) s kombinovaným plněním
3. Pojištění škod na po pozemních dopravních prostředcích jiných než drážních vozidlech
  - a) motorových
  - b) nemotorových
4. Pojištění škod na drážních vozidlech.
5. Pojištění škod na leteckých dopravních prostředcích.
6. Pojištění škod na plavidlech
  - a) vnitrozemských
  - b) námořních
7. Pojištění přepravovaných věcí včetně zavazadel a jiného majetku bez ohledu na použitý dopravní prostředek.
8. Pojištění škod na majetku jiném než uvedeném v bodech 3 až 7 způsobených
  - a) požárem
  - b) výbuchem
  - c) vichřicí
  - d) přírodními živly jinými než vichřicí (např. blesk, povodně, záplavy),
  - e) jadernou energií
  - f)) sesuvem nebo poklesem půdy.
9. Pojištění jiných škod na majetku jiném než uvedeném v bodech 3 až 7 vzniklých krupobitím nebo mrazem anebo jinými příčinami (např. loupeží, krádeží nebo škody způsobené lesní zvěří), nejsou-li tyto příčiny zahrnuty v odvětví č. 8, včetně pojištění škod na hospodářských zvířatech způsobených nákazou nebo jinými příčinami.
10. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající
  - a) z provozu pozemního motorového a jeho přípojného vozidla
  - b) z provozu drážního vozidla
  - c) z činnosti dopravce.

11. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití leteckého dopravního prostředku, včetně odpovědnosti dopravce.
12. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití vnitrozemského nebo námořního plavidla, včetně odpovědnosti dopravce.
13. Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu jinou než uvedenou v odvětvích č. 10 až 12
  - a) odpovědnost za škodu na životním prostředí
  - b) odpovědnost za škodu způsobenou jaderným zařízením
  - c) odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku
  - d)) ostatní.
14. Pojištění úvěru
  - a) obecná platební neschopnost,
  - b) vývozní úvěr
  - c) splátkový úvěr
  - d) hypoteční úvěr,
  - e) zemědělský úvěr.
15. Pojištění záruky (kauce)
  - a) přímé záruky
  - b) nepřímé záruky
16. Pojištění různých finančních ztrát vyplývajících
  - a) z výkonu povolání
  - b) z nedostatečného příjmu
  - c) ze špatných povětrnostních podmínek
  - d) ze ztráty zisku
  - e) ze stálých nákladů
  - f) z nepředvídaných obchodních výdajů
  - g) ze ztráty tržní hodnoty
  - h) ze ztráty pravidelného zdroje příjmu
17. Pojištění právní ochrany
18. Pojištění pomoci osobám v nouzi během cestování nebo pobytu mimo místa svého bydliště, včetně pojištění finančních ztrát bezprostředně souvisejících s cestováním (asistenční služby)

Příloha 3 – Rozvaha České pojišťovny

Rozvaha České pojišťovny v Mld. Kč k 31.12. daného roku

	2007	2008
Nehmotný majetek	1.38	1.28
Investice	101.21	104.34
Pozemky a budovy (investice do nemovistosti)	0.52	0.084
Majetkové účasti v dceřiných spol.	4.09	7.34
Půjčky	8.59	4.89
Finanční aktiva držaná do splatnosti	0.076	0.082
Finanční aktiva určená k prodeji	19.53	41.66
Finanční aktiva oceňována reálnou hodnotou	57.42	40.37
Ostatní investice	10.99	9.91
Podíl Zajistitelů na závazcích z pojištění	8.08	8.55
Pohledávky	9.19	12.22
Dlouhodobá aktiva k prodeji	0.049	0.28
Peníze a peněžní ekvivalenty	0.33	0.29
Ostatní aktiva	1.9	1.42
AKTIVA CELKEM	122.23	128.38
Základní kapitál	4	4
Výsledky hospodaření a fondy	13.44	14.45
Vlastní kapitál celkem	17.44	18.45
Závazky z pojištění	90.27	92.68
Ostatní rezervy	2.39	2.31
Finanční závazky	0.87	4.44
Závazky	8.71	8.56
Odložený daňový závazek	0.47	0.061
Ostatní závazky	2.09	1.87
Cizí zdroje celkem	104.79	109.92
PASIVA CELKEM	122.23	128.38

Příloha 4 – Rozvaha pojišťovny Allianz

Rozvaha pojišťovny Allianz v Mld. Kč k 31. 12. daného roku

	2007	2008
Dlouhodobý nehmotný majetek	0.089	0.11
Finanční umístění (Investice)	16.01	17.69
Finanční umístění 6P, je-li nositelem pojistník	2.11	2.19
Dlužníci - pohledávky	1.45	1.33
Ostatní aktiva (dl.hmotný majetek)	0.26	0.34
Přechodné účty aktiv	0.45	0.39
AKTIVA CELKEM	20.37	22.05
Vlastní kapitál	4.02	4.41
Technické rezervy	12.16	13.34
Technická rezerva na žp,jeli nositelem rizika pojistník	2.11	2.19
Rezervy	0.31	0.49
Depozita při pasivním zajištění	0.05	0.05
Věřitelé (závazky ze sociálního zab.,...)	1.29	1.15
Přechodné účty pasiv	0.43	0.42
Cizí zdroje celkem	16.35	17.64
PASIVA CELKEM	20.37	22.05

ÚDAJE PRO KNIHOVNICKOU DATABÁZI

Název práce	Hospodaření komerčních pojišťoven v ČR
Autor práce	Jana Fojtová
Obor	Pojistné inženýrství
Rok obhajoby	2009
Vedoucí práce	Ing. Liběna Černohorská, Ph.D.
Anotace	Práce se zabývá problematikou hospodaření komerčních pojišťoven v České republice se zaměřením na finanční analýzu poměrových a specifických ukazatelů pro pojišťovnu.
Klíčová slova	Pojišťovnictví, finanční analýza, specifické ukazatele pro pojišťovnu